

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Postcheckrekening N° 3185.22

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaft betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

20^e RECHTSKUNDIG CONGRES

Critische beschouwingen over een voorstel tot wijziging aan de wet van 20 Juli 1932 op de wederzijdsche rechten en plichten der echtelieden.
(art. 212 en vlg. B.W.)

Preadvies door Mr R. VAN LENNEP, advocaat te Antwerpen

INLEIDING

De Wet van 20 Juli 1932 betreffende de wederzijdsche rechten en plichten der echtelieden heeft steeds een ruime belangstelling mogen vinden. Zoowel haar inhoud als haar vorm, zoowel haar verklaring als haar toepassing werden zeer dikwijls onderzocht en besproken.

Na meer dan vijf jaar blijkt het dat de eensgezindheid aangaande interpretatie en draagkracht dezer wet verre van bereikt is.

Dit euvel is zonder twijfel in hoofdorde te wijten aan de principes die aan deze wet ten grondslag liggen. Ze heeft inderdaad de verdienste een poging tot grondige hervorming te zijn, doch vertoont ook het nadeel van elke niet voltrokken poging.

De meest stevig gevestigde grondstellingen van het Burgerlijk Wetboek, zooals de echtelijke macht, worden in deze wet aangevochten; men is er echter niet toe gekomen deze grondstellingen derwijze om te vormen, dat de hervorming als een nieuw afgesloten stelsel zou kunnen gelden.

Zoals de wet in de wetgevende kamers werd behandeld, was het trouwens onmogelijk het nieuwe stelsel uit te bouwen waarvan de wettekst van 20 Juli 1932 slechts de toepassing zou zijn. Men heeft gepoogd een compromis te sluiten tusschen vaststaande stellingen en gansch tegenstrijdige leerstellingen. Het regime van het huwelijksgoederenrecht kwam voor als een geheel waaraan men moeilijk tornen kon zonder onoverkomelijke moeilijkheden te ontmoeten. Daarom werd een poging aangewend om met behoud der bestaande beginselen bijkomende oplossingen in het leven te roepen in afwachting van een algeheele herziening van het Burgerlijk Wetboek op dit gebied.

Het hoeft geen betoog dat een zulkdanige wet geroepen was tot een moeilijk en verward bestaan. De

rechtsleer en de rechtspraak hebben uitgewezen dat de meest verscheiden verklaringen aan de wettelijke beschikkingen werden gegeven, wat niemand zal verwonderen wanneer men bedenkt dat deze nieuwe bepalingen veelal getoetst werden aan de bestaande rechtsopvattingen, zooals deze in het Burgerlijk Wetboek zijn vastgelegd.

Het wordt vrij algemeen aangenomen dat een herziening zich opdringt. Het staat echter evenzeer vast dat deze herziening slechts de bestaande wet zal omvatten en men thans nog niet zal overgaan tot een grondige omwerking van het huwelijksgoederenrecht en de juridische regeling der huwelijksgemeenschap.

We meenen echter dat een herziening van de Wet van 20 Juli 1932 gepaard kan gaan met doeltreffende hervormingen van enkele principes van het Burgerlijk Wetboek, zonder dat daarom de logische eenheid en gebondenheid ervan zou in gevaar gebracht worden.

Het wil ons echter voorkomen dat bij het uitwerken van dit plan, het van groot belang is, ontstaan en ontwikkelingsgang der Wet van 20 Juli 1932 van nabij te onderzoeken daar het blijkt dat hiermede verband houden talrijke pogingen van geheele of gedeeltelijke hervorming die destijds werden voorgebracht en die, bij een gebeurlijke herziening, tot hun volle recht zouden kunnen komen.

In dit opzicht meenen we niet beter te kunnen doen dan gebruik te maken van en te verwijzen naar de studie van Mr Wittemans, die deze aangelegenheid van zeer nabij gevolgd heeft.

Ontstaan der wet.

Ter inleiding van het commentaar dat Mr Wittemans op de wet van 20 Juli 1932 geleverd heeft herinnert hij ons dat hij, na een lange voorbereiding, ter zitting van

24 Mei 1932 een wetsvoorstel op den arbeid, de nijverheid en den handel der gehuwde vrouw en op de bijdragen der echtgenooten in de gezinslasten, indiende.

Hij vat als volgt de hoofdpunten der voorgestelde hervorming samen:

- a) Volstrekke vrijheid der gehuwde vrouw haren arbeid te verhuren en elk beroep uit te oefenen zonder machtiging van haren man of van de rechtbank;
- b) Recht van de vrouw met de opbrengst van haren arbeid en met hare spaarpenningen een eigen spaarpotje (un pécule réservé) bijeen te brengen, waarover zij zou kunnen beschikken in dezelfde omstandigheden als de man over het zijne, met het voorbehoud dat, in geval van gemeenschappelijken arbeid der echtgenooten, de helft der baten van rechtswege aan de vrouw zou toekomen;
- c) Bekwaamheid om in rechte te verschijnen zonder machtiging van haar man;
- d) Invoering van een doelmatige en snelle rechtspleging en verplichting opgelegd, aan elken echtgenoot, met de opbrengst van zijnen arbeid in de gezinslasten te voorzien.

Voorstel der Commissie van den Senaat.

- a) Ofschoon de Commissie voor de vrouw het recht erkende haren arbeid te verhuren en een beroep uit te oefenen, achtte zij vanwege den man een voorafgaande machtiging noodig, welke echter stilzwijgend kon aanwezig zijn;
- b) Het ietwat vage stelsel van het spaargeld verving zij door een regime van « voorbehouden goederen », in groote mate gesteund op dat van de Fransche wet van 13 Juli 1907;
- c) Zij kende aan de echtgenooten het recht toe onderling een handelsvennootschap op te richten;
- d) Zij stelde de vrouw vrij van de echtelijke machtiging om in rechte te treden, enkel in deze geschillen betrekking hebbende op de rechten die haar door de nieuwe wet werden toegekend.

Voorstel van de Commissie van Herziening.

- a) Vervanging van art. 213 door de bepaling: « De man is het hoofd van het gezin », gedeeltelijk behouden uit den tekst door de eerste Commissie tot herziening in 1887 vastgesteld: « De man is het hoofd van de echtverbintenissen; hij is bescherming aan zijne vrouw, zijn naam dragend, verschuldigd »;
- b) Behoud door de vrouw van haars vaders naam in publieke akten; gebruik van den naam des mans in alle andere gevallen, mits toestemming van den man, door de uitoefening van een afzonderlijk beroep of handel;
- c) Instelling van een meer uitgewerkte rechtsvordering voor het geval, dat een der echtelieden niet voldoet aan zijn verplichting, bij te dragen in de gezinslasten;
- d) Toekenning aan den man van het recht een algemeene machtiging aan de vrouw te geven, waardoor haar onbekwaamheid ophoudt te bestaan;
- e) Behoud der noodzakelijkheid van een uitdrukkelijke of stilzwijgende machtiging om een afzonderlijk beroep uit te oefenen, doch verscherping der rechts-

vordering in geval van weigering der machtiging, doordat de rechtbank van eersten aanleg bevoegd is volgens de gewone wet en niet zetelt als raadkamer;

- f) Beperking der voorbehouden goederen tot de enkele wettelijke en overeengekomen huwelijksgemeenschappen, terwijl de Commissie van Justitie niet voorgesteld had eenig stelsel uit te sluiten;
- g) Intrekking, volgens de bepalingen der Fransche wet, van de rechten aan de vrouw in het belang van het huishouden toegekend, in geval van misbruik van deze rechten;
- h) Voorbrengen door de vrouw van het bewijs van de herkomst en den omvang harer « voorbehouden goederen »;

Stemming der Wet.

Zonder merkbare veranderingen werd het door de wetgevende kamers ingediende ontwerp gestemd.

Opmerking.

Volledigheidshalve dient nog gemeld dat de beschikkingen die vervat zijn in de wet van 20 Juli 1932 reeds het voorwerp hadden uitgemaakt van verschillende onderzoeken betreffende de herziening van het Burgerlijk Wetboek.

Het zal hier volstaan te herinneren dat een eerste commissie werd ingesteld door Koninklijk Besluit van 15 November 1884 waarover men enkele inlichtingen kan aantreffen in het werk van Mr Wittemans waaruit we ook, zooals gezegd, geput hebben voor de bovenstaande schets van den ontwikkelingsgang der wet.

Hoewel het eerste ontwerp van 1887 zeer leerrijke gegevens bevat, zou een uitvoerig onderzoek van dit ontwerp de verhandeling hier slechts verzwaren vermits practisch al de gegevens terug werden voorgebracht bij de behandeling der Wet van 20 Juli 1932.

Plan.

Teneinde de studie der wet van 20 Juli 1932 alsmede het onderzoek naar mogelijkheden van herziening en verbetering duidelijk te maken, zullen we zooveel mogelijk de volgorde der artikels involgen.

Deze methode heeft het practisch voordeel het uitwerken van een ontwerp van herziening onmiddellijk bij den bovenstaanden tekst aan te sluiten.

HOOFDSTUK I.

WEDERZIJDSCHE RECHTEN EN Plichten DER ECHTELIEDEN.

Art. 212.

De echtgenooten zijn elkander wederkeerig getrouwheid, hulp en bijstand verschuldigd.

1. Getrouwheid.

De wederzijdsche verplichting van getrouwheid wordt door het Burgerlijk Wetboek vastgelegd, doch kent niet dezelfde sanctie voor den man als voor de vrouw. Deze hangt, in hoofdorde althans, voor wat de rechtstreeksche beteugeling betreft, af van het Strafrecht.

De Burgerlijke sanctie staat vermeld in de wetsbeschikkingen betreffende echtscheiding en scheiding van tafel en bed.

Het lijkt dus onnuttig de bespreking dezer sancties hier te ondernemen, daar een hervorming op dit gebied aan den stelregel geen afbreuk zou doen en deze bijgevolg geen wijziging hoeft te ondergaan.

Methodologisch zou het verkeerd zijn de verschillen de hoofdstukken van het Burgerlijk Wetboek niet gescheiden te laten.

2. Hulp.

De verplichting tot onderstand, uitgevaardigd door art. 213 werd vóór de Wet van 20 Juli 1932 nader bepaald wat betreft den man door het gewijzigde artikel 214, waarbij bepaald werd dat de man verplicht is de vrouw bij zich te ontvangen en haar te verleenen al wat tot de behoefte des levens noodig is, volgens zijn vermogen en zijnen staat.

Volgens Planiol is de verplichting tot het verstrekken van hulp slechts een bijzondere toepassing van de verplichting tot onderhoud. (Planiol-Dr. Civ. Fr. II, n° 349).

Volgens Depage is de verplichting tot het verstrekken van hulp niet alleen een eenvoudige toepassing van de verplichting tot onderhoud. De hulp bevat tevens den plicht een bestendige bijdrage te verzekeren in het dragen der huwelijkslasten (Depage-Dr. Civ. n° 705 ter.).

3. Hulp. Bijstand.

De verplichting tot het verleenen van bijstand is volgens Depage (ib. nr. 707) een zedelijke verplichting die als het ware de gedachte van wederzijdsche genegeheid tot grondslag der huwelijksverhoudingen legt.

De bijstand zou alsdan physische en moreele verplichtingen opleggen, wat zeer duidelijk naar voor komt in geval van ouderdom of ziekte en zelfs in een schril licht geplaatst wordt in geval deze toestanden onaangename gevolgen medebrengen.

Het is op dit laatste kenmerk dat Planiol (ib. nr. 360) bijzonder den nadruk legt.

Volgens dezen auteur is de bijstand een obligatie iets te doen en niet zooals de hulp een verbintenis iets te geven.

De verplichting tot het verleenen van bijstand blijft voortbestaan in geval van feitelijke scheiding.

Op eerste zicht heeft een dissertatie nopens de kenmerken van hulp- en bijstandsverplichting geen groot practisch belang.

Nochtans, indien men de logische gebondenheid der beschikkingen van het burgerlijk wetboek wil in acht nemen — want men mag niet vergeten dat de uitwerking van het burgerlijk wetboek werd voorafgegaan door grondige verhandelingen zoodat de tekst als het ware slechts een cristallisering is van moeizaam uitgewerkte ideeën — zal men dra opmerken dat, zoowel in de beschouwingen van Portalis als in de verhandelingen der bevoegde lichamen, het gebruik van elk woord in dit hoofdstuk van het Burgerlijk Wetboek werd gewogen.

Naar onze mening moet men om praktische redenen de opvatting deelen dat de vertolking der huwelijksverplichting de vordering tot onderhoud is.

Deze opvatting wordt des te meer kracht bijgezet daar de gedachte aan bijstand, die tot dusverre zeer weinig praktische gevolgen had, thans scherper omschreven wordt door de verplichting bij te dragen tot de gezinslasten, ingevoerd door de nieuwe wet van 20 Juli 1932.

Men ziet oogenblikkelijk dat de bijstand breeder is dan de hulp en deze omvat.

Inderdaad de verplichting bij te dragen tot de gezinslasten omvat de verplichting bij te dragen tot den onderhoud van den anderen echtgenoot.

De beschikking van art. 214b. in verband met de gedachte aan bijstand heeft nog dit voordeel dat zij scherper de beschikking van art. 203 B.W. doet uitkomen.

We zullen echter het concept der bijdrage tot de gezinslasten nauwkeuriger ontleden in de studie van art. 214b.

Het volstaat hier er op te wijzen dat in verband met de nieuwe grondstellingen door de wet van 20 Juli 1932 ingevoerd, men niet geheel ten onrechte zou kunnen verklaren dat de bijstand in de eerste plaats de verplichting inhoudt den anderen echtgenoot bij te staan en te helpen in het vervullen van dezes verplichtingen. Vanzelfsprekend is deze verplichting wederkeerig.

Aan de beschikking van art. 213 werd door de wet van 20 Juli 1932 geen wijziging aangebracht.

Een wijziging aan deze beschikking schijnt thans ook niet gewenscht.

Art. 213a B.W.

De man is aan zijn vrouw bescherming verschuldigd, de vrouw gehoorzaamheid aan haren man.

Beginnelsen.

Art. 213a vormt de grondslag der echtelijke macht. Het is tevens de vertolking van de opvatting die de wetgever zich maakt van het huwelijk.

Deze beschikking heeft geen practische sanctie.

Laurent had reeds de wijziging van dit artikel voorgesteld, doch de Commissie tot Herziening van 1887 nam deze stelling niet aan.

Bij de voorbereiding der wet van 20 Juli 1932 werd nogmaals een poging gedaan om de wijziging voorgesteld door Laurent te doen doorgaan. Ook dan is er heftig verzet gerezen.

De thans vooropgezette idee van herziening heeft opnieuw dit vraagstuk gesteld. We meenen dat een herziening van de beschikking zich opdringt.

De lege ferenda. — Voordracht.

De afschaffing van art. 213a B.W. kan aanzien worden als de logische uitkomst van een evolutie die reeds sedert vele jaren begonnen is, hoofdzakelijk in verband met de omschrijving van het principe vervat in het artikel.

De voorbereidende werken der wet van 20 Juli 1932 toonen aan dat het huidig gemeenschapsleven de stugge formulering van art. 213a niet vergt, en het principe, — zooals het blijken kon uit de bewoordingen ervan — niet huldigt.

Het lijkt thans gepast deze bepaling te verwijderen omdat ze als ondoelmatig voorkomt. Reeds lang heeft de rechtsleer de juiste draagkracht dezer beschikking vastgesteld in verband met het huidig huwelijks- en gezinsleven, en heeft de rechtspraak de verklaring van den wettekst aangepast aan deze eischen.

Deze beschikking is ondoelmatig, daar haar algemeenheid talrijke bijkomende wetsbepalingen heeft noodzakelijk gemaakt, haar formulering als kwetsend

kan voorgesteld worden en tenslotte omdat het te enge beginsel in tegenstrijd is met den geest der wet van 20 Juli 1932 waarbij de gelijkheid tusschen echtelieden in het leven werd geroepen, bijzonder inzake misbruiken, zooals zulks door een recente rechtsleer (Depage I. nr. 714, 5) zeer juist in het licht werd gesteld.

Waar de afschaffing gewenscht voorkomt, hoofdzakelijk omwille der omschrijving van het beginsel, moet dit laatste nochtans niet geweerd worden.

De primauteit van den man steunt echter niet op een recht, doch op een functie, een plicht.

Het lijkt gewenscht dat in een gezin, zooals in alle gemeenschap eenheid in leiding zou bestaan. Deze eenheid is maatschappelijk noodig en algemeen in overeenstemming met onze zeden en gebruiken.

Het is onnuttig langer over deze beginselen uit te weiden daar deze wettekst doelt op verhoudingen die in een gezond gemeenschapsleven als natuurlijk voorkomen.

Tenslotte dient nog aangestipt dat deze formulering geen gewag maakt van de eigenlijke juridische huwelijksgemeenschap teneinde geen verwarring te stichten in verband met de verschillende stelsels van huwelijksgoederenrecht, en omdat deze stelsels voldoende regelingen inhouden.

Tekst.

Vervanging van art. 213a B.W. door de bepaling :

De man is het hoofd van het gezin.

Art. 213b. B.W.

De vrouw die afzonderlijk een beroep uitoefent of een handel drijft, kan echter niet, in haar beroeps- of handelsbetrekkingen, zonder de toestemming van haar man, diens naam dragen.

Evenmin, mag de man, tenzij mits toestemming van zijn vrouw, haar naam bij de zijne voegen in zijne beroeps- of handelsbetrekkingen.

De verleende toelating kan slechts om gewichtige redenen ingetrokken worden.

Beginnelsen.

De wet van 20 Juli 1932 heeft geen afbreuk gedaan aan de bestaande wetgeving betreffende het gebruik van den naam in officieele stukken.

Evenmin werd een wetsbeschikking ingelascht aangaande het dragen van den naam van den anderen echtgenoot in alle aangelegenheden of betrekkingen buiten die van het beroep of den handel.

In officieele stukken blijft de vrouw haar naam dragen. Geen verandering werd op dit punt aangebracht.

Beroeps- of Handelsbetrekkingen.

De vrouw mag ingevolge de wet van 20 Juli 1932, mits toestemming van haar man, dezes naam dragen wanneer ze een afzonderlijk beroep uitoefent of handel drijft.

Dit heeft voor gevolg dat de gehuwde vrouw de keuze heeft tusschen het dragen van haar eigen naam of dezen van haar echtgenoot. De mogelijkheid een keuze uit te oefenen is gewettigd.

Het kan inderdaad gebeuren dat de vrouw er belang bij heeft niet den naam van haar man te dragen,

wanneer zij een bedrijvigheid uitoefent die haar geheel persoonlijk is.

Zelfs in dit geval kan ze den naam van haar echtgenoot dragen indien deze hiermede akkoord gaat.

Dit stelsel geeft voldoening en moet dus behouden blijven.

Wat betreft den man, geldt het de bijvoeging van den naam der vrouw bij den zijnen. Dit kan belang hebben voor het beroep dat de man uitoefent of den handel die door hem gedreven wordt.

Vorm.

Hoe deze toestemming hoeft gegeven te worden heeft de wet niet voorzien. Men moet er uit afleiden dat deze toestemming stilzwijgend of uitdrukkelijk kan gegeven worden.

Verhaal.

De wet heeft slechts een verhaal voorzien voor wat betreft het intrekken der verleende toelating.

Hieruit volgt dat geen verhaal mogelijk is tegen de weigering bedoelde toestemming te geven.

Het dragen of bijvoegen van den naam van den anderen echtgenoot hangt dus af van de souvereine beslissing van dezen laatste, natuurlijk wat betreft het gebruik van den naam in beroeps- of handelsaangelegenheden.

Deze interpretatie van de wet steunt op de overweging dat op het gebied dat we onderzoeken, de tekst niet meer rechten kan verschaffen dan hij uitdrukkelijk verklaart. Trouwens, zelfs bij wijze van vergelijking kan men uit de wetsbeschikking niet halen dat zij een verhaal zou voorzien hebben tegen de weigering van een echtgenoot zijn toestemming te geven om zijn naam te laten dragen.

Het is bovendien gevaarvol in zulke gewichtige aangelegenheid als het dragen van den naam de persoonlijke rechten te miskennen. Niemand kan redelijkerwijze verplicht worden zijn naam af te staan om hem te laten gebruiken tot handelsdoeleinden of in beroepsbetrekkingen.

De toestand is echter niet meer dezelfde wanneer eenmaal de toestemming werd gegeven. Alsdan kan de intrekking slechts onvoorwaardelijk goedgekeurd worden wanneer ze gebeurt om gewichtige redenen. Het beoordeelen van de waarde der redenen die tot intrekken zouden leiden, behoort aan de rechtbank.

Alleen de rechtbank van eersten aanleg kan hier bevoegd zijn, en omwille van haar algeheele jurisdictie en omwille van den aard der betwisting.

Aansprakelijkheid.

Bij de bespreking der wet van 20 Juli 1932 werd het uitdrukkelijk verklaard dat geenerlei verantwoordelijkheid voortvloeien kon uit bedoelde toestemming.

Het inzicht van den wetgever is op dit punt zeker, doch kon misschien door een tekst vertolkt worden.

Na overlijden.

De weduwe is gerechtigd den naam van haar overleden echtgenoot te blijven gebruiken in haar beroeps- of handelsbetrekkingen.

Deze oplossing spruit voort uit de voorbereidende werken en is trouwens logisch. Inderdaad, het recht

dat de man of de vrouw verworven heeft tijdens het leven van den anderen echtgenoot kan hem niet ontnomen worden door het overlijden. Dit recht is in het patrimonium van den belanghebbende gevallen, niet als een gift, doch als een gevolg der huwelijks-verbintenis.

De erfgenamen kunnen dat recht niet ontnemen omdat de wet hun daartoe de bevoegdheid niet geeft en omdat het dragen van een naam door een gehuwd persoon niet als een gewoon onroerend actief of passief recht kan aanzien worden.

Na het overlijden dient dus aan de erfgenamen van den anderen echtgenoot geen toelating gevraagd verder den naam van den overleden echtgenoot te dragen in beroeps- of handelsbetrekkingen.

Om tot dezelfde oplossing te komen redeneert een auteur als volgt (in zelfden zin als de voorbereidende werken): ofwel is de toelating gegeven geworden, ofwel moet men veronderstellen dat ze zou gegeven worden, zoodat de erfgenamen niet het recht zouden hebben het verder dragen van den naam te verbieden. (Ciselet, blz. 21.)

Men moet nochtans aannemen dat de erfgenamen het recht hebben de intrekking der toestemming aan de rechtbank te vragen (sic.). Ciselet, blz. 21, en A. Taymans in «Revue Pratique du Notariat Belge», 30 November 1932, blz. 4.

Alsdan geldt het voor de erfgenamen de verdediging van hun eigen patrimonium tegen misbruiken of zware fouten, vermits deze alleen een intrekking kunnen wettigen, en kunnen zij aanzien worden den overleden echtgenoot te vertegenwoordigen in zooverre zij zelf niet in dezes rechten treden, ook voor wat betreft den naam.

Algemeen dragen van den naam.

Het dragen van den naam van den man door de vrouw werd door de wet van 1932 niet geregeld, wanneer het betreft het dagelijksch leven of alle aan gelegenheden welke reeds onderzocht werden.

Hier is nochtans het gebruik volstrekt algemeen dat de vrouw den naam van den man zou dragen.

Het is volstrekt niet zeker dat het gewenscht zou zijn een gehuwde vrouw te verplichten den naam van haar echtgenoot te dragen.

Anderzijds blijken de gebruiken en zeden derwijze ingeworteld, dat het niet noodzakelijk schijnt uitdrukkelijk aan gehuwde vrouwen het recht te verleenen den naam van den man te dragen, vermits zulks tot dusverre slechts gebeurde als gebruik.

Het gebruik van den naam is nochtans belangrijk omdat de naam de afstamming aanwijst en aldus de openbare orde raakt. Aldus mag een kind dat het voorwerp is geweest van een ontkenning van vaderschap, alleen den naam der moeder dragen.

Het werd nooit betwist dat de man het recht had den naam zijner echtgenoot te voegen bij zijn eigen naam. Geen toelating is in dit opzicht vereischt. Op juridisch gebied is de toestand echter niet zoo duidelijk. Depage (nr. 296bis) meent dat het vanzelfsprekend is dat de man dit recht niet heeft. Naar zijn oordeel bestaan voor den echtgenoot niet de redenen die hetzelfde gebruik rechtvaardigen in hoofde der vrouw. Dit principe is zelfs van openbare orde en alleen in handelsbetrekkingen of beroepsaangelegenheden is het dragen van den naam der vrouw toegelaten geworden door de wet van 20 Juli 1932.

De ingeroepen beweegreden is het vaststaand ka-

rakter dat de naam verplichtend moet hebben. We meenen dat deze beweegreden niet volstaat om aan een echtgenoot een gebruik te verbieden dat tot dusverre geen aanleiding tot misbruiken heeft gegeven.

Anderzijds kan men bezwaarlijk uit de bewoordingen van artikel 213 b. zulkdanig verbod afleiden. Veeler is het de bedoeling van den wetgever geweest een regeling te voorzien voor gevallen waarbij groote zedelijke of stoffelijke belangen kunnen gemengd zijn.

Ten slotte moet men aannemen dat een mogelijk verzet alleen zou kunnen uitgaan van de familie van de vrouw, vermits men niet kan indenken dat een gehuwde vrouw er een bezwaar kan in zien dat haar echtgenoot ook haar naam draagt.

Dit alles neemt niet weg dat in officieele stukken zoowel de vrouw als de man hun naam blijven dragen en de bijvoeging van den naam van den anderen echtgenoot slechts geoorloofd is in het dagelijksch leven en, in handelszaken, mits voorafgaandelijke toestemming.

Gevolgtrekkingen.

Bij de behandeling der wet van 20 Juli 1932 werd tijdens de bespreking van artikel 213 b. volgende opmerking gemaakt door een lid van den Senaat:

«Supposons qu'un aventurier, parlant bien et portant beau, parvienne à épouser une jeune fille de bonne famille et portant un nom très répandu. Après quelques années, ce jeune homme marié veut exercer un commerce loyal, honnête. Il ne peut ajouter à son nom le nom de sa femme que si elle y consent. C'est logique, c'est parfait. La femme a droit à son nom et, fut ce par pur caprice, elle peut s'opposer à ce que son mari s'en serve. Mais voilà que ce même homme revenant à son passé, se dit que plutôt de s'astreindre à des heures de bureau et aux exigences d'une profession honnête, il lui serait bien plus commode de recommencer à faire des dupes. Pour ce faire il pourra adjoindre à son nom, le nom de sa femme, ce qu'il ne pourrait pas faire sans son consentement, s'il s'agissait d'un commerce honnête...» (Ann. Parlm. Sen. 31 Maart 1927, blz. 466.)

Deze beschouwingen kunnen op eerste zicht zeer ernstig blijken; ze doelen nochtans op uitzonderlijke gevallen en verliezen uit het oog dat het bijvoegen van den naam van den anderen echtgenoot in handelsaangelegenheden of beroepsbetrekkingen veel gewichtiger is belangrijker gevolgtrekkingen kan hebben dan een bijvoeging van naam alleen in private verhoudingen, wanneer ten slotte de man toch maar den werkelijken toestand aangeeft. We geven echter toe dat overwegingen van zedelijken aard kunnen volstaan om een wettelijke regeling op dit gebied wensche-lijk te maken. In het kader der huidige wet zou dit kunnen gedaan worden indien men tevens een regeling trof voor wat betreft de gehuwde vrouw. De misbruiken zijn echter niet van zulken aard dat een onmiddellijk ingrijpen noodzakelijk is. Dit vraagstuk is een vraagstuk op zichzelf en kan zeer goed gescheiden worden van het probleem door de wet van 20 Juli 1932 geregeld, namelijk het dragen van den naam van den anderen echtgenoot in beroeps- of handelsbetrekkingen.

Art. 213b. B. W.

De lege ferenda. — Voordracht.

Wat de beschikkingen die het inhoudt betreft, zou art. 213b ongewijzigd kunnen gelaten worden indien er

volstrekte zekerheid nopens de verklaring er van bestond.

De voorgestelde wijziging beoogt dus alleen allen twijfel uit te sluiten nopens vorm en gevolgen van de toestemming den naam van den anderen echtgenoot te dragen.

Het blijkt gewenscht te zijn de woorden «stilzwijgende of uitdrukkelijke» in te schakelen achter de woorden «zonder de» in de eerste alinea, zoodat thans geen twijfel meer kan bestaan betreffende de geldigheid der gegeven toestemming.

Anderzijds dient volgende zin gevoegd te worden bij het laatste alinea van art. 213b, dat dus zou luiden: «De verleende toestemming kan slechts om gewichtige redenen ingetrokken worden, en brengt geen enkele burgerlijke aansprakelijkheid mede.

Deze gedachte werd reeds uitdrukkelijk gewit bij de behandeling der wet van 20 Juli 1932 in de Wetgevende Kamers (Verslag Braun. Senaat. - Doc. Parlm. 1925, 27 blz. 406 nr. 107).

Voor het overige kan de tekst van art. 213b. ongewijzigd gelaten worden. De wettelijke regeling van het dragen van den naam van den anderen echtgenoot in de gewone aangelegenheden van het dagelijksch leven, brengt zeer groote moeilijkheden mede, die tot dusverre door de gebruiken geweerd werden, zoodat men niet ziet waarom een toestand die geen bezwaar oplevert zou moeten wettelijk vastgelegd worden, daar waar de zeden en gebruiken de sterkste vorm uitmaken.

Tekst.

Inschakeling van de woorden:

«*Stilzwijgende of uitdrukkelijke*»;

na de woorden «zonder de» van art. 213b. alinea 1.

Bijvoeging van de woorden:

«*Deze toestemming brengt geen enkel burgerlijke aansprakelijkheid mede.*»

Art. 214a. B. W.

De vrouw is verplicht met den man samen te wonen en hem overal te volgen, waar hij het dienstig oordeelt zijn verblijf te houden; de man is verplicht zijn vrouw bij zich te ontvangen.

Ontstaan.

«Dit artikel is letterlijk overgenomen uit het oude art. van het B. W. dat de Commissie tot Herziening, alsook de Senatoriale Commissie, voorstelden in zijn geheel te behouden, doch waarvan het slot ter zitting van 1 Februari 1927, op voorstel van den heer Braun, weggelaten werd, welk slot luidde als volgt: «en haar al hetgeen ten behoeve van het leven noodig is, volgens zijn staat en zijn vermogen, te verschaffen».

De heer Braun rechtvaardigde zijn amendement door de opmerking dat het beter was het einde van art. 214a. bij art. 214b. te voegen als wederzijdsche verplichting der echtelieden. (Wittmans blz. 31).

Beginnelsen.

Art. 214a. B. W. vestigt de echtelijke woonst bij den man, en verplicht de vrouw de woonst van den man te deelen. Hieruit volgt dat de huwelijksverplichtingen en bijzonder de verplichting tot het verstrekken van

hulp, zoowel als deze tot het verleen van bijstand in de echtelijke woonst moeten uitgevoerd worden.

De bepaling dat de man verplicht is zijn vrouw bij zich te ontvangen heeft van haar beteekenis verloren door de weglating der beschikking dat hij haar moet verschaffen al wat noodig is om behoorlijk te leven.

Deze laatste verplichting werd omgezet in de wederzijdsche verplichting bij te dragen tot de lasten van het gezin.

Zooals het artikel thans geformuleerd is zou het kunnen aanleiding geven tot misverstand, indien men het niet in verband brengt met art. 212 en 214b. B. W. Dit verband brengt mede, dat de verplichting der vrouw niet onvoorwaardelijk is; doch de weglating van het bijvoegsel heeft voor gevolg dat de man slechts in zooverre aan zijn vrouw het noodige hoeft te verschaffen, als vereischt wordt door haar gebrek aan bestaansmiddelen.

In de huidige wetgeving moet de verplichting samen te wonen, eng verbonden worden met de verplichting bij te dragen in de gezinslasten, en zelfs dan nog kan een feitelijke scheiding geoorloofd zijn tengevolge van wangedrag of mishandelingen.

In dit opzicht ware het misschien voorzichtiger de oude bepaling te behouden omdat in deze een zekere verplichting van eerbied voor de waardigheid der vrouw besloten was.

Thans kan op eerste zicht de verplichting samen te wonen onvoorwaardelijk opgelegd worden, van zoodra de man bijdraagt in de gezinslasten.

De verplichting voor den man een behoorlijke woonst aan zijne vrouw te verschaffen zal door de komende rechtspraak moeten afgeleid worden uit de verplichting die op hem rust, zijn vrouw bij zich te ontvangen, zooals deze verplichting door art. 214a. werd voorzien.

Art. 214b. B. W.

Elk echtgenoot draagt bij in de behoeften van het huishouden volgens zijn vermogen en zijn staat.

Voldoet een der echtgenooten niet aan deze verplichting, dan kan de andere echtgenoot, onverminderd de rechten van derden, zich door den Vrederechter van de laatste echtelijke woonplaats machtiging doen verleen om, bij uitsluiting van den eerst bedoelden echtgenoot, de inkomsten, de schuldvorderingen en de opbrengsten van diens arbeid in ontvangst te nemen, in de voorwaarden en tot het beloop van een bedrag, door den Vrederechter te bepalen.

Inleiding.

Het kan niet betwist worden dat art. 214b. het kernvraagstuk van de wet van 20 Juli 1932 uitmaakt.

Ook is het de interpretatie van deze wetsbeschikking die het meest aanleiding heeft gegeven tot betwisting, derwijze dat zooniet een herziening dan toch een nauwkeuriger omschrijving der bedoelingen van den wetgever zich opdringt.

Het belang van het vraagstuk door art. 214b. geregeld, zal niemand ontgaan. Deze beschikking omvat tevens beginselen nopens de fundamentele verplichtingen, welke voortspruiten uit het huwelijk.

Zoowel de verplichting hulp te verleen als deze samen te wonen, worden door de wet samengebracht in een verband dat dikwerf aanleiding is geweest tot zeer talrijke moeilijkheden.

Om de beginselen vervat in art. 214b. naar hun juiste waarde te kunnen bepalen is het noodzakelijk de begin-

selen, vooropgezet door het Burgerlijk Wetboek, in herinnering te brengen.

Alsdan komt onmiddellijk het kernvraagstuk naar voren namelijk dit, te weten wanneer een onderhoudsgeld of bijdrage tot de gezinslasten kan gevorderd worden.

Burgerlijk Wetboek

Grondslag.

De grondslag der verplichting vervat in art. 214b, alsmede der sanctie voorzien in dezelfde beschikking, is de verplichting tot het verleenen van hulp uitgevaardigd door art. 212.

Het is niet van belang ontbloeit, dit principe vast te stellen, teneinde de verwarring tusschen de gevolgtrekkingen te vermijden.

Men mag echter niet uit het oog verliezen, dat het hoofdstuk van het Burgerlijk Wetboek, houdende regeling der wederzijdsche rechten en plichten der echtelieden, voorafgegaan is van hoofdstuk V, dat formeel betrekking heeft op de verplichtingen voortspruitend uit het huwelijk.

Deze opmerking heeft belang wanneer men bedenkt dat art. 208 de voorwaarden der verplichting tot onderhoud regelt.

Vorm.

Zonder het vraagstuk op te lossen, of de verplichting tot het verleenen van hulp al dan niet een gewone toepassing is van de verplichting tot onderhoud, vraagstuk dat we reeds onderzocht hebben bij de studie van art. 212, volstaat het er hier op te wijzen dat de praktische realiseering der hulp zich voordoet onder vorm van de vordering tot uitkeering van onderhoudsgeld.

Over het algemeen kan inderdaad de verplichting tot het verleenen van hulp en het naleven ervan, slechts afgedwongen worden door het instellen van een vordering tot onderhoudsgeld.

Deze beginselen zijn ook toepasselijk tusschen echtelieden.

We zullen verder zien in hoeverre de wetgever van deze beginselen is afgeweken door het instellen der verplichting bij te dragen in de lasten van het gezin.

Voorwaarden.

De voorwaarden tot het instellen eener vordering van onderhoudsgeld zijn bepaald in art. 208 B. W. waarbij voor de echtelieden nog rekening moet gehouden worden van art. 214a.

De eerste voorwaarde is het in nood verkeeren van deze die onderhoudsgeld vraagt. Het begrip nood behelst de onmogelijkheid zich verder te behelpen zonder tussenkomst van een ander persoon, onder vorm van betaling van een onderhoudsgeld. Men moet dus werkelijk in nood verkeeren.

Een tweede voorwaarde is de mogelijkheid van hulpverschaffing in den hoofde van hem die gehouden is tot het betalen van onderhoudsgeld.

Een derde voorwaarde, die nochtans veeleer een middel van ontvankelijkheid der vordering is, bestaat in de onmogelijkheid de uitvoering der verplichting tot het verleenen van hulp in de echtelijke woonst te genieten.

Inderdaad, in beginsel moet het onderhoud in de echtelijke woonst verstrekt worden. Een vordering tot onderhoudsgeld is slechts mogelijk in geval van feitelijke scheiding. Dan nog is het vereischt dat de scheiding te wijten zou zijn aan de fout van den man.

In geval van samenwonen is een vraag tot bekoming van onderhoudsgeld veelal theoretisch ondenkbaar. Dit werd zeer juist in het licht gesteld door Planiol waar hij schrijft: « Normalement les deux époux, tenus également de cohabiter, font ménage commun. C'est pour cette raison que le Code Civil se contente de poser le principe du devoir de secours, et de déclarer que ce devoir est mutuel... La raison de ce laconisme est que par ailleurs le Code a donné les règles de régime matrimonial légal... Il résulte de cette organisation particulière du régime matrimonial que l'obligation alimentaire affecte en pratique un caractère unilatéral, et Pothier a pu dire que la femme est en pension chez son mari. Comme les rapports pécuniaires des époux ont été fixés par le régime matrimonial, la jurisprudence déclare que le mari s'acquitte de son obligation alimentaire dès l'instant qu'il applique les règles du régime. La femme qui vit avec son mari n'a pas le droit de lui réclamer autre chose; si elle n'est pas satisfaite du traitement qui lui est fait, elle n'a que la ressource d'une séparation de corps ou simplement d'une séparation de fait auxquels cas une pension alimentaire pourra lui être accordée.

La femme qui vit avec son mari n'a donc aucun moyen juridique de le forcer à exécuter son obligation de secours; (Pianiol II, n° 351).

Wet van 20 Juli 1932

Verplichting bij te dragen in de lasten van het gezin.

De wet van 20 Juli 1932 heeft de verplichting hulp te verleenen niet afgeschaft. Volgens sommigen behelst art. 214b slechts een nadere omschrijving dezer verplichting. (Depage 705 ter.)

Het kan niet betwist worden dat het Burgerlijk Wetboek reeds de verplichting bij te dragen in de gezinslasten kende, doch alleen in bepaalde gevallen. Art. 1537 voorziet deze verplichting in geval van scheiding van goederen, doch binnen de bepalingen van het gesloten contract. Art. 1448 B. W. voorziet dat de gehuwde vrouw, die de scheiding van goederen heeft bekomen naar haar vermogen en staat en naar deze van haar echtgenoot moet bijdragen in de gezinslasten en in deze der opvoeding van de gemeenschappelijke kinderen. Zeer logisch besluit dezelfde beschikking dat de gehuwde vrouw desgevallend alleen deze kosten moet dragen indien de echtgenoot niets meer bezit. Art. 1575 voorziet een bijdrage door de gehuwde vrouw op hare parafheerale goederen tot een derde der inkomsten van deze laatste.

Te weten of deze bijdrage slechts een nadere omschrijving is der hulp heeft zijn belang, wanneer men bedenkt dat de voorwaarden van uitvoering van deze twee verplichtingen gansch verschillend zijn.

Hieruit volgt reeds dat de verplichting bij te dragen tot de gezinslasten onmogelijk slechts een nadere omschrijving der verplichting tot het verleenen van hulp zou zijn.

De scheidingslijn tusschen deze verplichtingen kan slechts getrokken worden na een nauwkeurig onderzoek van de bestanddeelen van beiden. Na het onderzoek der verplichting hulp te verleenen zullen we thans de kenmerken en bestanddeelen der verplichting bij te dragen in de lasten van het gezin nagaan.

Bestanddeelen. — Aard.

De verplichting bij te dragen in de lasten van het gezin is een wederkeerige verplichting. Zulks spruit voort uit de uitdrukkelijke bewoordingen van art. 214b B. W.

De tekst van art. 214b B. W. schept een nieuwe en algemeene verplichting in den hoofde der vrouw. Het is niet meer de man alleen die gehouden is aan zijn vrouw te verschaffen al wat noodig is tot het leven volgens zijn vermogen en staat. Deze beschikking is weggevallen om plaats te maken voor de wederkeerige verplichting der echtelieden bij te dragen in de gezinslasten en dus in hoofde in het onderhoud van den anderen echtgenoot.

Ongetwijfeld behelst art. 214b een wederzijdsche onderhoudsverplichting.

Aldus voorgesteld is dit artikel slechts een herhaling van art. 212 B. W. waarbij de wederzijdsche verplichting tot het verleen van hulp voorzien werd.

Het wederzijdsch karakter der verplichting tot hulp wordt echter door de beschikking van art. 214b verruimd, zooals we verder zullen zien.

Grondslag.

De grondslag der wederzijdsche verplichting bij te dragen in de gezinslasten is te vinden in de samenvoeging van art. 203 en art. 212 B. W.

Art. 203 B. W. dat de verplichtingen ontstaan uit het huwelijk regelt, bepaalt dat door het feit zelve van het huwelijk de echtelieden te zamen de verbintenis aangaan hun kinderen op te voeden en te onderhouden.

Deze verplichting bestaat geheel in den hoofde van elk echtgenoot, hoewel het geen solidaire verplichting is. (Cass. Fr. 21-5-1890, D. P. 1890-I-337; Cass. Fr. 6-8-1894, D. P. 1895-I-199).

Art. 212 dat de wederzijdsche verplichting tot het verleen van hulp tusschen echtelieden schept, moet aldus samengevoegd worden met art. 203.

Uit deze samenvoeging volgt dat de echtelieden zich wederzijdsch hulp verschuldigd zijn in het nakomen der verbintenissen door beiden tengevolge van het huwelijk aangegaan.

Het ligt voor de hand dat deze complexe verplichting samengevat wordt in de verplichting bij te dragen in de gezinslasten.

Deze theoretische uiteenzetting heeft haar belang omdat ze uitwijst, en zulks eens te meer, dat de verplichting bij te dragen in de gezinslasten niet als een eenvoudige omschrijving der verplichting tot hulp kan fungeeren.

De grondslag van beide verplichtingen is inderdaad verschillend.

Alleen de aangewezen grondslag kan de sanctie, voorzien door art. 214b, rechtvaardigen daar deze logisch althans, niet als gewone sanctie der verplichting tot hulp kan gelden.

Inderdaad, de sanctie reikt verder dan tot wat de verplichting hulp te verleen mag verplichten.

Voorwerp.

Zooals blijkt uit de bewoordingen van art. 214b maken de gezinslasten of behoeften van het huishouden het voorwerp der verplichting uit.

Deze verplichting is zeer juist omschreven in art. 203.

Het was dus onnuttig bij de uitwerking van de wet van 20 Juli 1932 te verwijzen naar het thans vervallen art. 214 (Ann. Parlem. Senaat, blz. 155, 1-2-1927).

De behoeften van het huishouden zijn eenvoudig deze die het gevolg zijn der verplichting van voeding, onderhoud en opvoeding der kinderen, en voortspruiten uit de verplichting tot hulp en bijstand tusschen echtelieden.

De behoeften van het huishouden omvatten dus al wat noodig is om een behoorlijk bestaan te verzekeren volgens het vermogen en den staat van hem op wie de verplichting rust.

Omvang.

De omvang eener verplichting is de omschrijving der prestatie, onaan gezien het voorwerp dezer verplichting.

De omvang der verplichting voorzien door artikel 214b. is slechts een bijdrage.

Dit heeft belang vermits als inhoud der bijdrage in de gezinslasten kan gelden het verzorgen van het huishouden vanwege de vrouw.

Zulke prestatie is niet noodzakelijkerwijze afdoend in de normale vertolking der verplichting tot hulp, namelijk het verstrekken van onderhoudsmiddelen of onderhoudsgeld.

De verplichting bij te dragen in de gezinslasten omvat een persoonlijk element dat buiten het kader der gewone hulp valt.

Bovendien moet deze verplichting, wat betreft haar persoonlijk element, analogisch in verband gebracht worden met de bijzondere uitvoering der verplichting tot onderhoud, voorzien in artikel 210 B. W.

Artikel 210 B. W. laat in uitzonderlijke gevallen toe dat de debiteur der verplichting tot onderhoud zich van zijn schuld zou kwijten, onder meer door een persoonlijke prestatie, namelijk het voeden, verzorgen en huisvesten van den onderhoudsschuldeischer.

In dit opzicht verklaart Ciselet (blz. 35) zeer juist dat de gehuwde vrouw die geen persoonlijk fortuin heeft noch beroep uitoefent in de gezinslasten bijdraagt door haar bedrijvigheid aan den haard.

Grens.

De grens eener verplichting wordt aangewezen niet zoozeer door haar inhoud als wel door de beperking die niet immer noch noodzakelijkerwijze overeenstemt met de stipte uitvoering der verplichting.

Aldus is de echtgenoot niet gehouden zijn standing te verhoogen wat zou neerkomen op een verplichting die meer is dan een bijdrage tot de gezinslasten volgens vermogen en staat.

Hetzelfde geldt tegenover de kinderen voor dewelke artikel 204 B. W. uitdrukkelijk voorzien heeft dat ze geen recht hebben een volledige instelling van hun ouders te eischen.

De grens der verplichting ligt hier aan de normale bijdrage volgens vermogen en staat.

Deze voorbeelden toonen aan dat de logische analyse van het begrip der bijdrage noodzakelijk is om tot een juiste interpretatie van de wetsbeschikking te komen.

De grens der verplichting wordt aangegeven door de wet waar ze bepaalt dat men moet bijdragen in de gezinslasten volgens zijn vermogen en zijn staat.

Juister ware het te zeggen volgens wederzijdsch vermogen en volgens den staat der echtelieden.

Deze formulering is reeds vervat in artikel 1448 B. W., waarbij het bijdragen tot de gezinslasten vanwege de vrouw wordt voorzien volgens haar vermogen

en middelen en volgens deze van haar echtgenoot, zoowel in de behoeften van het huishouden als in deze van de opvoeding der gemeenschappelijke kinderen.

De bewoordingen zijn zeer algemeen doch hoeven geen nadere verklaring daar de interpretatie ervan reeds geleverd werd door een gevestigde rechtspraak.

Het dient nochtans aangestipt dat in tegenstrijd met wat de wettekst zou kunnen doen gelooven op eerste zicht, de verplichting bij te dragen in de gezinslasten dient nagekomen, niet alleen volgens het persoonlijk vermogen en den persoonlijken staat van hem die de verplichting naleeft, doch ook in verhouding van het vermogen en den staat van den anderen echtgenoot.

Practisch heeft dit onderscheid geen belang wanneer alleen de man over inkomsten en geldmiddelen beschikt, want het behoort hem alsdan levenswijze en levenszekerheid te verschaffen.

Indien ook de vrouw over inkomsten beschikt heeft zij ook de verplichting volgens haar vermogen en staat bij te dragen.

Benaming.

Artikel 214b. spreekt van de behoefden van het huishouden. Deze benaming is ietwat eng. Wellicht ware het juister te spreken van de bijdrage in de gezinslasten of bijdrage in de huwelijksverplichtingen.

Deze omschrijving vindt men reeds in artikel 1537, waarin een bijdrage in de huwelijkslasten is voorzien. Daartegenover spreekt artikel 1448 B. W. van gezinslasten.

Dezelfde benaming van huwelijkslasten vindt men in artikel 1575 B. W.

De omschrijving «huwelijkslasten» vertolkt beter den grondslag der verplichting. Het is inderdaad niet alleen in de behoeften van het huishouden dat een tussenkomst voorzien is.

Men neemt inderdaad aan dat de verplichting van artikel 214b. ook de opvoeding en het algemeen onderhoud der huisgenooten omvat.

Men kan toch bezwaarlijk de opvoeding der gemeenschappelijke kinderen als een behoefte van het huishouden voorstellen.

Het bijdragen in de gezinslasten of nog scherper, het bijdragen in de huwelijkslasten, geeft meer de bedoeling van den wetgever weer.

Samenvattend kan men zeggen dat de omschrijving «bijdrage in de gezinslasten» een juistere omschrijving is van den dubbelen grondslag der verplichting, gevormd door samenvoeging van de beschikkingen van artikelen 203 en 212 B. W.

Vordering van artikel 214b B. W. — Voorwaarden.

Artikel 214b is toepasselijk wanneer een der echtgenooten in gebreke blijft bij te dragen in de behoeften van het huishouden, daar waar de wet hem zulks voorschrijft.

Deze laatste voorwaarde is van belang. Het volstaat niet dat alleen het in gebreke blijven vastgesteld wordt. Artikel 214b behelst geen afschaffing van de verplichting voorzien in artikel 214a, waarbij de vrouw gehouden is bij haar man te verblijven en deze op zijn beurt verplicht is haar te ontvangen.

Indien men deze twee wetsbeschikkingen niet samenvoegt en zich enkel houdt aan de vaststelling van het al dan niet bijdragen in de lasten van het gezin, komt

men tot gevolgen die regelrecht in tegenstrijd zijn met de wet en die practisch er op neer komen het gezin uiteen te rukken.

Deze beginselen werden zeer juist in het licht gesteld door een vonnis van de rechtbank van Nijvel, waarin gezegd wordt: «La loi du 20 juillet 1932 n'a pas pour but de mettre à la disposition de la femme mariée une procédure plus expéditive et moins coûteuse pour se faire allouer des pensions ou des provisions alimentaires, ni de lui permettre de se soustraire à la vie conjugale, ni de consacrer une espèce de divorce en fait. Pour que la femme puisse se prévaloir des dispositions de cette loi, il faut, soit qu'elle vive avec son mari et que celui-ci néglige ses devoirs de famille, soit que le mari ait abandonné le domicile conjugal, soit qu'elle ait été contrainte par la conduite de son mari ou par toute autre circonstance, à établir ailleurs le siège de la famille. Le ménage est là ou est le mari avec les enfants, et non là où il a plu à la femme d'aller résider. (21 Juni 1933, Pas. 1933, III, 222.)

Het feit dat de wet spreekt van laatste echtelijke woonplaats mag niet doen veronderstellen dat hiermede afbreuk gedaan wordt aan het beginsel dat de laatste echtelijke woonplaats, zooals elke andere echtelijke woonplaats, deze van den man is.

Het begrip «laatste echtelijke woonplaats» heeft veeleer betrekking op de plaatselijke bevoegdheid, ten einde elke vertraging in de behandeling te vermijden.

De wet bedoelt hier de plaats van het laatste samenwonen van de echtelieden. We zullen dit punt verder onderzoeken bij de studie der toepassing in zake feitelijke scheiding.

Voorwerp.

De machtiging slaat op alle inkomsten, schuldverderingen en opbrengsten van den arbeid.

Deze opsomming is niet limitatief.

Door inkomsten verstaat men «huren, pachten, interesten, dividenden»; in een woord al wat door roerende en onroerende goederen opgebracht wordt. (Wittemans blz. 36).

De machtiging kan dus niet betrekking hebben op het innen of in ontvangst nemen van kapitalen die in het bezit zijn van den anderen echtgenoot. «Les termes employés par l'art 214b. excluent, sans aucun doute possible, tout ce qui est «capital», c.à.d. tout ce qui ne constitue pas une rentrée périodique». (Depage blz. 628).

Wat betreft kapitalen die in het bezit zouden zijn van andere personen, is het wel de bedoeling geweest van den wetgever de in ontvangstneming er van toe te laten. Nochtans schrijft Depage in voortzetting van het citaat dat we zooeven hebben aangehaald: «Le mot «créances» n'a été ajouté que pour mettre l'art. 214b en concordance avec l'art. 214i, et la virgule qui existe entre les mots «les revenus» et «les créances et produits du travail» indique bien qu'il s'agit de créances résultant du travail. Enfin, les mots «créances et produits du travail» doivent être entendus dans leur sens le plus large. Ils comprennent tout ce qui provient de l'activité de l'autre conjoint».

De verslaggever in den Senaat verklaarde in dit opzicht: «Le droit reconnu à l'époux abandonné doit porter sur toutes les sommes dues par des tiers à son conjoint, ainsi que le répète, dans un cas spécial, l'art. 214i. (Ann. Parlem. Senaat 1925-26, Doc. 101 blz. 12).

De verwijzing naar art. 214i is nochtans niet gelukkig, noch afdoend. Indien een der echtgenooten onmondig werd verklaard, afwezig is of in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven, vervallen praktisch de mogelijkheden van het in ontvangst nemen van loon of allerhande opbrengsten van arbeid. Daarom bepaalt art. 214i dat in dit geval ook de door derden verschuldigde sommen zouden in ontvangst mogen genomen worden. Logisch beschouwd is de bepaling van art. 214i eerder de aanwijzing eener beperking voor de bepaling van art. 214b.

De opsomming door den wetgever gebruikt wijst echter uit dat de machtiging zich mag uitstrekken tot kapitalen berustend in handen van derden.

Alle misverstand zou uit den weg geruimd zijn indien achter het woord «de schuldvorderingen» een komma werd geplaatst. Alsdan is het mogelijk toelating te verstrekken gelden gedeponneerd in loopende rekening, op een bank of op het postcheckambt, in ontvangst te nemen.

Ciselet die deze ruime opvatting voorstaat is nochtans van meening dat zulkdanige machtiging onmogelijk is wanneer het enkel een bewaargeving geldt zooals zulks het geval is voor gelden berustend bij een notaris of in een koffer in de bank. (Ciselet blz. 38).

De rechtspraak is echter verder gegaan en neemt de machtiging aan zelfs in geval van bewaargeving (Vrederecht. Anderlecht 23-2-1933 P.P. 1933, 271) cfr. Rev. Prat. Not. 20 en 30 Dec. 1933 blz. 732 — Pas. 1933, 312.

Het wordt thans algemeen aangenomen dat de pensioenen zoowel als alle mogelijke steun onder toepassing vallen der wet. Zulks werd uitdrukkelijk bevestigd voor de militaire pensioenen. (Brussel 8 Juli 1938 J.J.P. 1933 blz. 368).

Ten onrechte werd er gemeend dat de wet niet toepasselijk is op de mijnwerkerspensioenen, gezien de speciale regeling van deze laatste. Vred. La Louvière 2 Oct. 1935 J.J.P. 1936 blz. 56).

Het ligt voor de hand dat bestaande statuten of bijzondere regelingen niet kunnen opwegen tegen een uitdrukkelijke wetsbeschikking, te meer daar het algemeen aangenomen wordt dat de machtiging verleend door den vrederechter niet het karakter vertoont van een beslaglegging.

Rechten van Derden.

Art. 214 b. bepaalt uitdrukkelijk dat de machtiging verleend wordt onverminderd de rechten van derden.

De gerechtelijke machtiging vormt geen titel en is geen beslag.

Hieruit volgt dat de wet geen vordering geeft aan den gemachtigten echtgenoot doch slechts een afvaardiging die de belangen van derden noch kan, noch mag schaden.

Ten onrechte meent Mr. Wittemans in de voorbereidende werken te lezen dat de vordering van den echtgenoot geen bevoorrechte is en ze dus eventueel naar verhouding van de vordering van andere schuldeisers moet uitbetaald worden (blz. 40).

Er is hier geen spraak van vordering zoodat ook een verdeling van in beslag genomen gelden ondenkbaar is.

Indien er dus een beslag wordt gelegd op gelden die toekomen ingevolge machtiging aan een der echtelieden, heeft deze machtiging geen voorwerp meer. Indien vooraf een beslag bestond, blijft de machtiging

zonder gevolg. Deze beginselen werden zeer juist in het licht gesteld door Van Eecke (J.J.P. 1933, 63 cfr. Ann. Parlem. Senaat 1926-27 blz. 466).

Vermits de machtiging de rechten van derden niet kan schaden, hoeft de Vrederechter deze rechten niet te onderzoeken.

Toepassingsgebied.

De vraag te weten of de wet toepasselijk is in geval van feitelijke of gerechtelijke scheiding der echtelieden, kan niet opgelost worden aan de hand van de voorbereidende werken.

De verschillende verklaringen afgelegd tijdens de verhandeling voor de wetgevende kamers zijn formeel in tegenstrijd met de huidige rechtspraak.

Daar het hier veeleer een vraagstuk geldt van interpretatie en niet van formuleering der wet, is het noodzakelijk een studie der beginselen te maken. In dit opzicht kunnen we verwijzen naar het onderzoek der bestanddeelen van de verplichting bij te dragen in de lasten van het gezin waarvan de vordering voorzien door art. 214b slechts de sanctie is.

Vooraf lijkt het echter gewenscht een kort overzicht te geven van de Fransche rechtsleer en rechtspraak in verband met de toepassing der Fransche wet van 13 Juli 1907.

Fransche rechtsleer.

Hoewel Planiol (Droit Civil II. nr. 353 en volgende) het beslag arrest der wet van 13 Juli 1907 aanziet als een sanctie der verplichting tot hulp geeft hij nochtans toe dat deze sanctie zich uitstrekt tot de verplichting voorzien in art. 203 B.W..

Het Fransche begrip «loon en opbrengsten van den arbeid» is niet zoo ruim als het begrip opgenomen in de wet van 20 Juli 1932. Het omvat nochtans pensioenen en schadeloosstellingen ingevolge ongevallen.

De wet is toepasselijk in geval van feitelijke scheiding. Op dit punt bestaat een arrest van het Hof van Cassatie. Planiol merkt op dat de benaming van gezinslasten geen verwarring stichten mag vermits het in feite huwelijkslasten geldt.

In geval van feitelijke scheiding mag de belanghebbende echtgenoot de procedure der machtiging instellen in de plaats van den gewonen weg te volgen. Dit is echter niet meer mogelijk zoodra een geding tot echtscheiding of scheiding van lijf en goederen werd ingesteld.

De verplichting bij te dragen in de gezinslasten brengt mede dat deze verschuldigd is zelfs indien de andere echtgenoot niet in volstrekten nood verkeert.

Wat betreft de gevolgen van het beslag bestaat er betwisting. Planiol is de meening toegedaan dat het beslag arrest der wet van 1907 geen preferente vordering schept.

Fransche Rechtspraak.

Zooals gezegd heeft het Fransche Hof van Cassatie uitdrukkelijk verklaard dat de wet toepasselijk is in geval van feitelijke scheiding (1 Febr. 1909 D. P. 1909, I. 85).

Het is ook de Fransche rechtspraak die de samenvoeging der verplichting tot hulp en deze bij te dragen in het onderhoud der kinderen, in de verplichting bij te dragen in de gezinslasten heeft ingeschakeld, hoe-

wel zulks niet theoretisch werd uitgewerkt (cfr. Parijs 7 Dec. 1907 S. 1909. 2. 129 nota van Wahl, 8 Febr. 1910 D. P. 1910. 2. 281 nota van Lalou)

De toepasselijkheid der bijzondere wet van 1907 wordt in het algemeen niet aangenomen in geval van scheiding van lijf en goederen en echtscheiding.

Algemeen is het echter aangenomen, dat de bevoegdheid van den vrederechter onbeperkt is wat betreft de som.

In het werk van Ciselet vinden we een onderzoek der Fransche rechtspraak nopens de vraag te weten of de machtiging mag uitgesproken worden ten voordeele van den echtgenoot die de echtelijke woonst heeft verlaten. Ook hier moet de oplossing gezocht worden in verband met de bestaande verplichting van samenwonen en de verplichting in hoofde van de vrouw, bij haar man te vertoeven.

Belgische rechtsleer.

De nog recente Belgische rechtsleer neemt in het algemeen aan, dat de wet toepasselijk is zoowel in geval van samenwonen als van feitelijke scheiding. (cfr. Ciselet blz. 44-Wittebans blz. 47-Depage bl. 629-Van Eecke J. J. P. 1938 blz. 66).

We zullen het onderzoek der Belgische rechtsleer vervolgen bij de studie van het toepassingsgebied der wet.

Belgische rechtspraak.

Na geruimen tijd verwarring bemerkt men een tendenz de wet van 1932 toe te passen zoowel in geval van samenwonen als van feitelijke scheiding.

De oplossingen zijn echter derwijze uiteenlopend, dat het onmogelijk is een synthese van de gehuldigde stellingen te maken.

Verschillende auteurs hebben het bovendien best geoordeeld geen verwijzingen naar gerechtelijke beslissingen te doen, omwille van het feit dat er zeer veel verkeerde toepassingen zijn en het dus geen nut oplevert deze beslissingen kenbaar te maken (Van Eecke J. J. P. 1933, blz. 61).

Zoals voor de rechtsleer is het best deze studie ter gelegenheid van de verdere behandeling te doen.

Het dient nochtans aangestipt dat zeer veel vonnissen een principieele rechtvaardiging van hun beschikkingen nastreven.

Dit duidt maar al te klaar aan dat de basis der beslissingen voor velen onvast schijnt.

Ook werd meermaals getracht de scheidingslijn te trekken tusschen de vordering van art. 214b. en de gewone vordering tot onderhoudsgeld. (Vred. St Joost ten Noode 30 Nov. 1932, Rev. du Div. Oct.-Dec. 1932 blz. 50, Vred. Meenen 15 Dec. 1932 R. W. 1933 nr 20 Kol. 361, Brussel 29 Mei 1933 cfr. Rev. Prat. Not. 20 en 30 Dec. 1930 blz. 735. B. J. nr. 14, 15 Juli 1933 Kol. 431, Pas. 1934. III. 43).

Samenwonen.

De wet van 20 Juli 1932 is ongetwijfeld toepasselijk in geval van samenwonen der echtelieden.

Het volstaat niet dat de man zijn vrouw enkel bij zich zou ontvangen. Alhoewel de verplichting haar te verschaffen al wat noodig is volgens zijn vermogen en staat uit art. 214b. geweerd werd, is hij nochtans gehouden bij te dragen in de gezinslasten, d.w.z. aan zijn gezin in de mate dat het zijn plicht is en het

binnen zijn macht is, een behoorlijk bestaan te verzekeren

Het is onnuttig verder over dit punt uit te weiden.

Feitelijke Scheiding.

Het is volstrekt zeker, dat het de bedoeling van den wetgever is geweest, de wet toepasselijk te maken in geval van feitelijke scheiding.

Aan de hand der beschouwingen die we betreffende den grondslag der verplichting van art. 214b. hebben verstrekt kan men niet meer twijfelen dat de bewoordingen «behoefte van het huishouden» een beletsel zouden zijn voor de toepassing der wet in geval van feitelijke scheiding.

Deze benaming die zou kunnen vervangen worden door deze van gezinslasten, kan geen belemmering zijn, wanneer men bedenkt dat in denzelfden tekst spraak is van laatste echtelijke woonplaats, wat dus impliciet het geval van feitelijke scheiding voorziet.

Het heeft geen zin een verklaring der wet te willen afleiden uit de ontleding van het begrip van huishouden zooals dit laatste voorkomt in het dagelijksch leven.

Zich houden aan deze opvatting is de draagkracht der wet volledig ontzenuwen. Dit hoeft stellig geen betoog.

Anderzijds werd herhaaldelijk bevestigd tijdens de behandeling in de Wetgevende Kamer dat in onderhavig geval de wet toepasselijk zou zijn. (cfr. Senaat Ann. Parlem. 1926-27 blz. 154-55).

Het criterium aangegeven door Planiol is nog immer juist: «Il faut et il suffit que l'époux saisissant établisse que son conjoint ne contribue pas aux charges du mariage proportionnellement à ses facultés, alors que lui-même a accompli son obligation» (Dr. Civ. II blz. 279).

Het eenvoudig onderzoek der wederzijdsche bijdrage volstaat echter niet om de wet toepasselijk te maken. Men mag inderdaad niet uit het oog verliezen, dat de plicht samen te wonen voorzien in art. 214a. immer blijft bestaan.

Het behoort dus den rechter te onderzoeken of de feitelijke scheiding gewettigd is.

Zulks zal meestal blijken uit de bestanddeelen der zaak, het onderhoor der partijen en desgevallend uit maatregelen van onderzoek.

Men ziet inderdaad niet in, waarom zulkdanige maatregelen niet zouden kunnen getroffen worden, vermits niets in de wet het verbiedt en het recht van verdediging het oplegt.

Het argument getrokken uit de vertraging gaat niet op, zooals terecht werd vastgesteld door verschillende beslissingen. Trouwens van vertraging kan er practisch geen sprake zijn.

Als tekstargument kan men nog aangeven dat de wet de toekenning der machtiging voorziet in de voorwaarden door den Vrederechter te bepalen.

Evenmin kan het gerechtvaardigd voorkomen een titel te eischen, d.i. het bestaan van een gewoon vonnis ten gronde of een bevel in kortgeding te vergen.

De theoretische gronden van zulkdanige beslissingen zijn zeer zwak, vermits ze zich hoofdzakelijk steunen op het gemis aan onderzoek der zaak.

Deze opvatting wordt thans nog slechts sporadisch gevolgd.

Men geeft zich rekenschap dat deze opvatting minstens technisch verkeerd is, vermits ze er op neer komt

een dubbele behandeling der zaak noodzakelijk te maken: een maal voor het bekomen van den titel en een volgende maal ter verkrijging van de machtiging.

Anderzijds, is deze dubbele verhandeling klaarblijkelijk onnuttig in geval van verstek.

De zwakheid dezer stelling blijkt nog uit het feit dat de meeste beslissingen zich niet gebonden verklaren aan een voorafbestaand vonnis.

Het ligt toch voor de hand dat zulke houding een onderzoek der zaak insluit wat evenzeer zou kunnen gebeuren indien geen titel voorhanden was.

De stelling van de noodzakelijkheid van een titel houdt geen rekening met het dubbel karakter der machtiging. Deze kan inderdaad een zelfstandige vordering zijn en in bepaalde gevallen slechts een maatregel van uitvoering. In deze laatste hypothese moet men zich natuurlijk houden aan de voorafbestaande beslissing ten gronde.

De gewraakte thesis vormt den tegenhanger van de evenzeer verkeerde meening dat de spoedprocedure den Vrederechter verhindert een onderzoek te doen (cfr. Ciselet blz. 46).

Het kan niet ontkend worden dat een gewone vraag van onderhoudsgeld door de vrouw alleen voor haar zelf kan ingesteld worden daar zij geen recht heeft de kinderen te vertegenwoordigen. Men kan dan ook niet redelijkerwijze aannemen dat deze voorafgaandelijke titel noodzakelijk is en tot grondslag kan dienen van een vraag tot bijdrage in gezinslasten, vermits men vooraf heeft aangenomen dat de vrouw zulkdanige vraag niet kon instellen.

Dit verschil in voorwerp en uitoefening laat niet toe het eerste als de basis van het tweede geding te aanschouwen.

Evenmin is alsdan de vraag opgelost hoe een aanbod van terugneming in de echtelijke woonst, door den man gedaan, na veroordeeling ten gronde, moet gewaardeerd worden.

Het is dus aan geen twijfel onderhevig dat in beginsel een titel niet vereischt is en de wet toepasselijk is op den echtgenoot die de echtelijke woonst verlaten heeft (Nameche J. J. P. 1934 blz. 135).

Scheidingsprocedure.

De vraag te weten of de echtelieden gemachtigd zijn zich te beroepen op art. 214b, hangende een geding in echtscheiding of scheiding van lijf en goederen, werd door de rechtsleer in verschillenden zin opgelost.

Ciselet (blz. 47) is de meening toegedaan dat bij gemis aan uitdrukkelijken tekst de Vrederechter niet bevoegd is om toepassing te doen van art. 214b.

Als eerste reden daartoe wordt opgegeven dat de wet van 1932 een algemeene wet is, dan wanneer art. 238 en volgende die de voorloopige maatregelen voorzien, een bijzondere wetgeving uitmaken.

Volgens de auteur moet, bij toepassing van de stelregel «specialia generalibus derogant», daartoe besloten worden alhoewel dezelfde auteur op blz. 35 een tegenovergestelde stelling huldigt waar geschreven staat «Cette solution est d'ailleurs conforme au principe juridique suivant lequel une loi spéciale ne déroge pas à une loi générale».

De tweede reden volgens dewelke de voorloopige maatregelen een geheel vormen waarvan bijzondere maatregelen van onderhoud niet mogen afgescheiden worden is veel ernstiger.

Ten slotte wordt nog de toepassing ingeroepen van

art. 2bis der wet van 25 Maart 1876 waarbij de Vrederechter niet mag oordeelen over vragen van onderhoudsgeld wanneer deze verband houden met een vraag van echtscheiding of van scheiding van lijf en goederen.

De studie van Mter Wittemans huldigt dezelfde opvatting.

De rechtspraak is verre van gevestigd en het blijkt onnuttig een overzicht der gerechtelijke beslissingen te geven daar ze de zoojuist vooropgestelde beginselen aankleven

Er werd geoordeeld dat de wet van 20 Juli 1932 geen verandering gebracht heeft aan de wet op de voorloopige maatregelen (Brussel 12 Juli 1933 P. P. 1933 nr. 429 contra Antwerpen 2de Canton, 13 April 1933 Pas. 1933. III. 219).

Van Eecke (J. J. P. 1933 blz. 68) is de meening toegedaan dat beide wetgevingen te zamen toepasselijk zijn daar art. 268 alsdan slechts een maatregel te meer is.

Al deze opvattingen lijken ons te absoluut. Het steunen op de voorbereidende werken heeft hier weinig belang daar er verklaringen in voorkomen die volstrekt door de rechtspraak als verkeerd worden bestempeld.

Nochtans moet de aandacht geroepen worden op een verklaring van den verslaggever Braun waarin gezegd wordt: «Le mécanisme des articles 214b et i doit sortir ses effets, non seulement lorsque les époux vivent en commun mais encore lorsqu'ils sont séparés de droit ou de fait. De même, lorsque l'époux divorcé ou séparé de corps a obtenu une pension alimentaire à la charge de son ex-conjoint, il lui suffira de produire au juge de paix l'expédition du jugement qui la lui a accordée provisoirement ou même définitivement.»

Men kan hieruit afleiden dat het de bedoeling van den wetgever is geweest de machtiging van art. 214b te aanschouwen als een middel van uitvoering wanneer tengevolge van een bijzondere wetgeving, zooals zulks het geval is gedurende een procedure van scheiding of scheiding van tafel en bed, de kennisneming der vragen van onderhoud aan een bijzondere jurisdictie is toevertrouwd.

Deze opvatting schijnt ons practisch de eenig mogelijke te zijn om alle tegenstrijdigheden in gerechtelijke beslissingen te vermijden.

Depage aanziet ook de machtiging van art. 214b als een uitvoeringsmiddel wanneer een geding hangende is: «S'il existe un titre à une pension alimentaire, le juge de paix sera tenu de la respecter, à moins que les circonstances n'aient changé; la mesure prévue par l'art. 214b devient alors une simple mesure d'exécution. Il en est de même si les époux sont en instance de divorce ou de séparation de corps, ou séparés de corps» (blz. 629).

Er is trouwens geen andere opvatting mogelijk in aanwezigheid der bepaling van art. 268 dat voorziet dat de voorzitter in elken stand van het geding de voorloopige maatregelen treft ten aanzien van den persoon en de goederen zoowel van partijen als van de gemeenschappelijke kinderen.

Op te merken valt dat dit artikel gewijzigd werd door de besluitwet van 7 Februari 1936, zoodat hier nogmaals een vermoeden bestaat dat niet mag afgevoerd worden van de bestaande wetgeving in zake voorloopige maatregelen.

Naar onze meening is het verkeerd te verklaren dat bij het instellen van een vordering van scheiding een

bestaande machtiging, verleend op voet van art. 214b, van rechtswege moet vervallen (Leuven 24 Dec. 1934 Pas. 1934. 360 contra Antwerpen Vredeg. 13 Apr. 1933 Pas. 1933. III. 219).

In elk geval dient de intrekking gevraagd en uitdrukkelijk bevolen vermits art. 214g voorschrijft dat, indien het vonnis zijn kracht verliest, de derden-schuldnaars door den griffier daarmede in kennis zullen gesteld worden.

Wanneer men de machtiging in dit geval als een uitvoeringsmaatregel beschouwt (Brussel 17 Jan. 1936 P. P. nr. 96), mag de intrekking gevraagd worden indien ten voorloopigen titel geen vaststelling van maatregelen werd gevraagd.

In dit opzicht mag men niet uit het oog verliezen dat in feite het toekennen der machtiging een strengere maatregel is dan een eenvoudige veroordeeling. Dit verklaart het gebruik in sommige vredegerechten de machtiging slechts te verleenen indien de echtgenoot in gebreke blijft aan het uitgesproken vonnis te voldoen. Deze stelling lijkt ons juist omdat ze overeenkomt met het wezen van de machtiging als uitvoeringsmaatregel.

Gedurende het geding in echtscheiding mag de machtiging zich uitstrekken niet alleen tot dekking van de betaling van onderhoudsgeld doch ook tot de betaling van achterstel alsmede desgevallend van de provisio ad litem.

Samenvattend kan men dus zeggen dat de machtiging van art. 214b gedurende een geding in echtscheiding of scheiding van lijf en goederen slechts mag aangewend worden als middel van uitvoering of zekerheid van gerechtelijke beslissingen.

Na Scheiding van Lijf en Goederen.

In aanwezigheid der formeele verklaringen van den verslaggever voor den senaat, heeft de rechtsleer aangenomen dat art. 214b toepasselijk is na toestaan van de scheiding van lijf en goederen.

De scheiding van lijf en goederen laat het huwelijk bestaan alsook de onderhoudsplicht (cfr. Rép. Prat. V° Mariage nr. 137 — Ciselet blz. 48 — Depage blz. 629).

Dat het hier ook de bedoeling van den wetgever is geweest de machtiging van art. 214b slechts als een middel van uitvoering te aanschouwen, blijkt uit de reeds geciteerde verklaring van den H. Braun waarin gezegd wordt dat in geval van toegestane scheiding van lijf en goederen het zal volstaan aan den vrederechter de uitgifte van het gewezen vonnis betreffende onderhoudsgeld te overhandigen.

Het ligt voor de hand dat de vordering van art. 214b in zulkdanig geval niet als een zelfstandige procedure mag aangewend worden.

Inderdaad moet de bijdrage in de gezinslasten geregeld worden naar de bijzondere samenstelling van het gezin door de rechtbank van eersten aanleg gedaan. Zulks is het geval wanneer een of meer van de kinderen aan een bepaalden echtgenoot worden toevertrouwd.

Men zou onmogelijk kunnen aannemen dat de Vrederechter bevoegd zou zijn terug te komen op deze beslissingen met de bijdrage in de gezinslasten vast te stellen zonder rekening te houden met het tusschengekomene vonnis van scheiding van lijf en goederen.

Bovendien doet zich dit uitvoeringsmiddel hier voor als een bijkomende zekerheid die slechts kan ingeroepen worden wanneer aan de veroordeeling niet wordt voldaan.

Het begrip uitvoeringsmiddel brengt mede dat het niet mag aangewend worden wanneer de beslissing van de rechtbank vrijwillig wordt uitgevoerd.

Naar onze meening is de echtgenoot die een vonnis van onderhoudsgeld bekomen heeft, na een geding van scheiding van lijf en goederen, niet gerechtigd art. 214b in te roepen, dan wanneer hem het pensioen regelmatig wordt uitbetaald.

Het zou onbillijk wezen en zelfs kwetsend wanneer zulkdanige machtiging lichtzinnig werd verleend aan den echtgenoot tegen wien de scheiding van lijf en goederen werd uitgesproken doch die zich niettemin mag beroepen op de onderhoudsverplichting, en in de veronderstelling natuurlijk dat hieraan wordt voldaan.

Voor het bijtreden van deze thesis bestaat nog volgende reden, namelijk het feit dat deze schuldige echtgenoot de bijdrage in de gezinslasten zou kunnen afdwingen van den anderen echtgenoot dan wanneer het door de rechtbank gevonnisd is dat hij zelve zijn huwelijksverplichtingen niet volbracht heeft, noch desgevallend bijgedragen heeft in de huwelijksverplichtingen vermits het vonnis tegen hem werd uitgesproken.

Logisch moet men nochtans besluiten dat deze echtgenoot wel de machtiging van art. 214b mag aanvragen indien deze als een noodzakelijk uitvoeringsmiddel voorkomt.

Samenvattend kan men dus zeggen dat na een geding in scheiding van lijf en goederen de machtiging van art. 214b mag aangewend worden als uitvoeringsmiddel of sanctie.

Na Echtscheiding.

De vraag te weten of art. 214b toepasselijk is na de echtscheiding werd zooals bijna alle vragen, verband houdende met de wet van 20 Juli 1932, verschillend opgelost.

Uit de verklaring van den verslaggever bij de behandeling van het wetsontwerp voor den senaat hebben enkelen afgeleid dat art. 214b toepasselijk is na echtscheiding.

« Il semble qu'il faille étendre le champ d'application de la loi à l'hypothèse où le divorce aurait été prononcé entre les conjoints, car le rapport du sénateur Braun est formel sur ce point... Bien entendu, seul l'époux au profit duquel le divorce aura été prononcé pourra s'adresser au juge de paix, car l'autre époux est privé de toute créance alimentaire et son action manquerait donc de toute base juridique » (Rép. Prat. V° Mariage nr. 137).

Ciselet meent dat de wet niet toepasselijk is omdat deze slechts spreekt van echtelieden en zulks niet meer het geval is na uitspraak der echtscheiding (blz. 48).

Verskillende auteurs merken trouwens op dat de verklaring van den verslaggever in tegenstrijd is met de bepalingen van art. 299, 300 en 301 B.W.

Eenzelfde zienswijze, gesteund op de woorden « echtgenooten », wordt gehuldigd door Mr. Wittemans (blz. 50).

Depage bestrijdt de opvatting volgens dewelke art. 214b toepasselijk zou zijn na echtscheiding: « Nous ne pouvons nous rallier à une solution aussi curieuse. Seul, le texte de la loi prime, et ce surtout dans une matière où les travaux préparatoires sont passables incohérents. Pour que l'art. 214b s'applique il faut deux conditions: la qualité d'époux et l'existence d'un foyer commun, composé tout au moins de l'un des époux et des enfants, puisque la « contribution aux charges du ménage » comprend également ceux-ci,

Ces deux conditions ne seront certainement plus remplies en cas de divorce.» (blz. 627)

Het vraagstuk der toepasselijkheid lijkt ons echter niet zoo eenvoudig dat het met een tekstargument alleen zou kunnen verklaard worden.

Zooals Depage zeer terecht zegt: «La loi de 1932 comble les lacunes du droit antérieur, mais n'en modifie pas les principes», althans voor wat betreft het vraagstuk dat we thans onderzoeken, en alhoewel deze zeer gewaardeerde rechtsgeleerde tot een tegenovergestelde oplossing komt dan deze die we willen voorstellen, meenen we dat in dit argument zelve den grondslag moet gevonden worden van de toepasselijkheid van art. 214b na de echtscheiding.

Inderdaad, heeft art. 214b de verplichting bij te dragen in de gezinslasten uitgevaardigd. We hebben echter reeds bij de principieele studie van deze verplichting aangewezen dat ze slechts de samenvoeging vormt van de verplichtingen vervat in art. 203 en 212 B.W.

De verplichting bij te dragen in de gezinslasten reikt zoodus verder dan de gewone onderhoudsverplichting, vermits ze tevens doelt op de verbintenis door het huwelijk aangegaan de gemeenschappelijke kinderen op te voeden en te onderhouden.

Wanneer men nu aanneemt dat art. 214b de principes laat bestaan die het Burgerlijk Wetboek reeds elders heeft verkondigd, moet men er toe besluiten dat ook de bepalingen van art. 301, 302 en 303 invloed kunnen uitoefenen.

Alsdan kan men logisch besluiten dat het uitvoeringsmiddel of sanctie der huwelijksverplichtingen voorzien door art. 214b zoo ver reikt als de huwelijksverplichtingen zelf en, nader omschreven, zoover de verbintenis bij te dragen in de huwelijkslasten zich uitstrekt.

Men verlieze hier niet uit het oog dat we de machtiging van art. 214b ter zake slechts als een uitvoeringsmaatregel aanschouwen, en dit om de redenen uiteengezet in de studie van de toepasselijkheid der wet van 20 Juli 1932, hangende een geding in echtscheiding of scheiding van lijf en goederen, of na uitspraak der scheiding van lijf en goederen, en die er op neer komen te bepalen dat de wet van 20 Juli 1932 geen afbreuk heeft gedaan aan de wetsbeschikkingen die de bijstands- en onderhoudsverplichting regelen in deze bepaalde gevallen.

De verplichting bij te dragen in de gezinslasten als vertolking der verbintenis bij te dragen in de huwelijkslasten, past zonder twijfel in het kader der bepalingen van art. 303 waarbij uitdrukkelijk gezegd wordt dat welke de persoon ook weze aan wie de kinderen worden toevertrouwd de ouders de verplichting hebben volgens hun vermogen en staat bij te dragen in hun onderhoud en opvoeding.

Deze verplichting is slechts een herhaling van art. 203 en mag als dusdanig dezelfde sanctie hebben.

Naar onze meening is dus art. 214b toepasselijk als uitvoeringsmaatregel voor wat betreft de bijdrage in de opvoeding der kinderen.

Deze oplossing moet stellig aangenomen worden wanneer de kinderen aan een der echtelieden werden toevertrouwd.

Wanneer nu de kinderen aan een derden persoon worden toevertrouwd, is naar onze meening art. 214b niet toepasselijk om de eenvoudige reden dat de toepassing ervan niet werd gevraagd door den persoon voor wie ze bestemd was, namelijk een der echtelieden.

Vanzelfsprekend kan alleen de echtgenoot die de

echtscheiding en de bewaking der kinderen heeft bekomen het uitvoeringsmiddel van art. 214b inroepen en zulks in het belang van de kinderen.

De vraag te weten of de echtgenoot die de echtscheiding heeft bekomen art. 214b ook zou mogen inroepen tot zekerheid van de betaling van het onderhoudsgeld hem ten persoonlijken titel toegekend, is van meer kieschen aard.

We meenen van niet, omdat het onderhoudsgeld na echtscheiding niet een last is voortspruitende uit het huwelijk doch een verplichting voortvloeiend uit de verbreking van het huwelijk.

Bovendien vertoont dit onderhoudsgeld slechts het karakter van een vergoedende betaling (Cass. 1 Dec. 1932 Pas. 1933. I. 37 — id. 18 Oct. 1934 Pas. 1935. I. 20).

Ten slotte is het karakter van onveranderlijkheid tegenstrijdig met het begrip der essentieele veranderlijkheid van de gezinslasten.

Deze logische gevolgtrekkingen zullen in de praktijk niet volstaan en wellicht ware het gewenscht dat de machtiging van art. 214b als uitvoeringsmiddel moge gebruikt worden voor de verplichting voorzien in art. 301 B.W.

BEOORDEELING VAN DE VORDERING VAN ART. 214b B.W.

Om een synthese te hebben van de opvattingen die de meest verscheidene toepassing van art. 214b verklaren, is het noodzakelijk te onderzoeken hoe die vordering zich kan voordoen.

Men kan de vordering van art. 214b aanzien als :

- 1) een vordering tot onderhoudsgeld;
- 2) een uitvoeringsmiddel;
- 3) een zelfstandige vordering;
- 4) een gemengde vordering.

1°) Vordering tot Uitkeering van Onderhoudsgeld.

Indien men de vordering op grond van art. 214b ingesteld aanziet als een gewone vraag van onderhoudsgeld, moet men hiervoor ook de toepassing aannemen van de gewone rechtsregelen nopens bekwaamheid, aanleg, bevoegdheid, enz.

Alsdan kan deze vraag slechts ingesteld worden door de vrouw voor zichzelf, mag het gewone bedrag de bevoegdheid *ratione summae* van den vrederechter niet overschrijden, is de wet op de verlating van familie toepasselijk en moet de rechter rekening houden met den wederzijdschen staat van vermogen en den staat van nood.

In dit geval mag men dan ook geen rekening houden met de berekening der bijdrage, doch zou een dusdanige vordering kunnen ingeleid worden na echtscheiding.

Zondertwijfel spruit reeds uit het voorgaande voort dat de vordering van art. 214b geen gewone vraag tot uitkeering van onderhoudsgeld is.

2°) Uitvoeringsmiddel.

Indien men de vraag op grond van art. 214b aanziet als een gewoon uitvoeringsmiddel, is noodzakelijkerwijze een voorafgaandelijk vonnis of een voorafbestaande titel onontbeerlijk.

De uitvoering mag dan evenmin afwijken van het bedrag in den titel vastgesteld en kan slechts gelden

als sanctie indien aan de hoofdveroordeeling niet wordt voldaan.

Ook als uitvoering kan de machtiging verleend worden gedurende een geding van scheiding en zelfs na uitspraak der echtscheiding.

Vanzelfsprekend is de wet op de verlating van familie niet toepasselijk.

Na de echtscheiding zou men desnoods kunnen beweren dat de machtiging mag verleend worden zelfs indien het niet gaat tot uitvoering van een beslissing betrekking hebbende op het onderhoud van kinderen uit het huwelijk gesproten. We hebben dit punt reeds elders onderzocht.

3°) Zelfstandige vordering.

Als zelfstandige vordering moet deze vraag aanzien worden als geschapen door de wet van 20 Juli 1932. De grondslag der vordering is alsdan de verplichting bij te dragen in de gezinslasten voorzien in art. 214b.

Deze verplichting heeft betrekking zoowel op den persoon van den echtgenoot als op den persoon der kinderen. Hieruit volgt dat de gehuwde vrouw deze vraag mag indienen in het belang van de kinderen die bij haar vertoeven.

De vordering is alsdan niet persoonlijk zooals de gewone vraag van onderhoudsgeld, doch mag betrekking hebben op al de noodwendigheden van het huishouden. Haar kracht wordt niet ontzenuwd door de beginselen der vaderlijke en echtelijke macht.

In deze opvatting wordt nochtans het principe van samenwoonst niet opgeheven. De vrouw mag art. 214b inroepen indien zij het bewijs levert dat ze zelf aan de huwelijksplichten voldoet, namelijk zich niet onttrekt aan de verplichting van samenwoonst.

De draagkracht der zelfstandige vordering wordt niet beperkt door de bepalingen van art. 1537 B.W. waarbij de bijdrage in gezinslasten door echtelieden, gescheiden van goederen, geregeld wordt.

Het zelfstandig karakter der vordering brengt alsdan nog mede dat zij mogelijk is, niet alleen op een bepaalde som doch ook op een quotiteit of volgens alle modaliteiten te voorzien door den Vrederechter.

De machtiging kan ook toegestaan worden, zelfs indien ze niet noodig is, doch alleen om een bijdrage in de gezinslasten te verzekeren. Zulks zou niet mogelijk zijn voor een gewone vraag van onderhoudsgeld daar alsdan de vereischte van nood mag ingeroepen worden. In tegendeel men is gerechtigd bijdrage in gezinslasten van den anderen echtgenoot te vorderen indien hij daartoe in staat is en zelfs indien zulks niet noodzakelijk is. Inderdaad de verplichting bestaat onaangezien de noodzakelijkheid er van.

Vanzelfsprekend is in deze opvatting geen voorafgaandelijke veroordeeling vereischt.

Het hoeft geen betoog dat ook onderzoeksmaatregelen in deze zelfstandige proceduur mogen bevolen worden.

Ten aanzien van het bestaan van een bijzondere wetgeving in zake regeling der voorloopige maatregelen, gedurende het geding in echtscheiding, moet men er toe besluiten dat de vordering van 214b als zelfstandig voorgesteld, moet vervallen bij het inleiden eener zulkdanige proceduur en zulks om de redenen reeds hooger uiteengezet.

Ook na de uitspraak der echtscheiding is een zelfstandige vraag ondenkbaar tengevolge van de ontbinding van het huwelijk en het vervallen van een der

verplichtingen, namelijk deze der samenwoonst, verplichtingen die nochtans ten grondslag liggen aan de sanctie voorzien in art. 214b.

4°) Gemengde Vordering.

We hebben het noodzakelijk geacht alvorens onze opvatting uiteen te zetten de kenmerken te omlijnen van de verschillende stellingen ingenomen in zake beoordeeling van de vordering van art. 214b W.B.

Ongetwijfeld kon men dit onderzoek uitbreiden tot verdere gevolgtrekkingen.

Zulks was echter onnuttig ten aanzien van de uitvoerige studie die we reeds vooraf van deze vordering gemaakt hebben.

Het hoeft geen betoog dat de machtiging van art. 214b niet kan aanzien worden als een gewone vraag van onderhoudsgeld.

Deze thesis werd trouwens bijna oogenblikkelijk verlaten.

Naar onze meening kan de machtiging ook niet aanzien worden als een gewoon uitvoeringsmiddel, omdat de bedoelingen van den wetgever klaarblijkelijk verder reiken en een logische verklaring van den wettekst deze beperking doet weren.

Men kan bezwaarlijk als een gewoon uitvoeringsmiddel aanzien een machtiging die een ruimer toepassingsgebied heeft dan het vonnis dat haar tot grondslag dient.

De opvatting der machtiging als een zelfstandige vordering is naar onze meening veel juister doch heeft tot gevolgtrekkingen geleid, die niet in overeenstemming te brengen zijn met nog steeds geldende beginselen.

Aldus is het moeilijk te begrijpen dat men er toe gekomen is aan te nemen dat de wetgeving op de voorloopige maatregelen, inzonderheid wat betreft de onderhoudsverplichting, terzijde is gesteld geweest door de wet van 20 Juli 1932.

Ook is alsdan de toepassing na echtscheiding moeilijk te rechtvaardigen.

Deze oplossing schijnt ons te absoluut, en het blijkt wel dat de machtiging van art. 214b een bijzonder en gemengd karakter vertoont.

Als gemengde vordering is de ruimste toepassing van art. 214b mogelijk, zonder aan de bestaande principes te tornen en zonder te moeten vreezen dat er tegenstrijdigheid van beslissingen zou kunnen bestaan.

De opvatting dat de machtiging van art. 214b een gemengd karakter vertoont moet blijken uit het onderzoek dat we reeds hooger van deze machtiging hebben gedaan. We zullen er niet op terugkomen doch enkel de kenmerken en voordeelen van deze stelling onderlijnen.

In geval van samenwoonst vertoont de machtiging het karakter van een zelfstandige proceduur, die het voordeel biedt van een werkelijke nieuwe actie vermits alsdan een vraag tot het bekomen van onderhoudsgeld theoretisch moeilijk te verdedigen valt.

In geval van feitelijke scheiding vertoont de machtiging ditzelfde zelfstandig karakter.

Het is in dit geval dat de wet van 20 Juli 1932 een werklijken vooruitgang beteekent.

Thans zijn toestanden van schrijnend onrecht door de wet onmogelijk gemaakt met door de gehuwde vrouw het recht te geven op te treden in haar naam en in het belang van de kinderen en het huishouden.

Ook wat betreft de grondslag der verplichting werd door de wet van 1932 een zeer te waardeeren vooruitgang geboekt. Deze grondslag is ruimer en juist en laat aan den rechter toe een houding aan te nemen die niet meer zoo star zal zijn en de wisselende noodwendigheden kan involgen.

Een gelukkige verklaring der wet zou stellig het verruimen dezer sanctie zijn, m.a.w. het toelaten aan de gehuwde vrouw, in geval van onmogelijkheid eer, machtiging te vragen, dezelfde bijdrage te vorderen onder de vorm van een gewone vraag tot het bekomen van onderhoudsgeld.

Deze oplossing zou echter tot het gevolg leiden dat alleen de Vrederechters bevoegdheid zouden hebben kennis te nemen van de vragen van onderhoudsgeld, onaan gezien het bedrag.

Naar onze meening moet het zelfstandig karakter der vordering vervallen in geval van geding van echtscheiding of scheiding van tafel en bed, en na de uitspraak der echtscheiding.

Alsdan kan de machtiging slechts ingeroepen worden als een uitvoeringsmiddel.

Doch éénmaal aanzien als uitvoeringsmaatregel, bestaat er geen logisch beletsel dit middel van uitvoering te weren, zoowel tijdens als na een geding van scheiding.

Zooals we het reeds hooger hebben aangestipt blijkt dit wel de bedoeling van den wetgever te zijn geweest wanneer tijdens de verhandeling voor de wetgevende Kamers gewag werd gemaakt van het feit dat het zou volstaan de uitgifte van een vonnis aan den Vrederechter voor te leggen om machtiging tot innen te bekomen.

Deze opvatting biedt het voordeel dat ze een zeer ruim actiegebied verzekert aan de Wet van 20 Juli 1932 en aldus de bedoelingen van den wetgever ten zeerste nabij komt.

Anderzijds blijft men alsdan binnen de perken der bestaande wetgeving waaraan de wet van 20 Juli 1932 toch niet heeft willen tornen.

Tekstbezwaren bestaan er tegen deze opvatting niet, omdat ze rekening houdt zoowel met den geest als met de letter der wet.

Practisch biedt deze opvatting het voordeel vele nuttelooze betwistingen uit den weg te ruimen.

Bedrag en wijze van inning.

Het wordt algemeen aangenomen dat de vrederechter machtiging mag verleen en maandelijks gelden op te trekken, wat buiten zijn bevoegdheid zou vallen, indien een geding in onderhoudsgeld was ingeleid geworden.

De wet geeft hem het recht de inning toe te laten in de voorwaarden en tot beloop van een bedrag door hem te voorzien.

Aldus mag de Vrederechter een inning bepalen per week, per maand of volgens den termijn dien hij voorziet. Hij mag ook de machtiging beperken tot een quotiteit, zonder bijvoeging of bepaling van een som.

Het is vanzelfsprekend dat de Vrederechter alleen machtiging zich niet noodzakelijkerwijze houden aan bevoegdheid heeft het bedrag der bijdrage te beoordeelen en niet het gebruik dezer som. Hij hoeft zich niet te mengen in het beheer van het huishouden (cfr. Samyn R. T. 1933 blz. 299 en Wittemans blz. 39).

Als zelfstandige vordering voorgesteld moet de een voorafbepaald bedrag door een vonnis.

Naar onze meening echter zal alsdan de machtiging slechts kunnen gebruikt worden als een uitvoeringsmiddel, tenzij wijziging in den toestand is ingetreden.

De modaliteiten der inning door den Vrederechter bepaald mogen nochtans de verplichtingen van derden niet verzwaren. Dit vloeit voort uit de uitdrukkelijke bepaling van art. 214b.

Met in acht neming der rechten van derden zou de Vrederechter nochtans bevoegdheid hebben om de nederlegging der gelden op de spaarkas te bevelen en de terugtrekking ervan volgens bepaalde voorwaarden toe te laten (Ciselet blz. 43).

Het beding «in de voorwaarden door den Vrederechter te bepalen» doelt natuurlijk op de modaliteiten van inning en niet op de voorwaarden in dewelke de machtiging gevraagd wordt.

Art. 214b. — En het huwelijksgoederenrecht.

De vraag te weten of art. 214b in overeenstemming kan gebracht worden met art. 1448, 1428, 1530, 1537 en 1575 B.W. komt er op neer te onderzoeken of art. 214b van openbare orde is.

De wetgever heeft uitdrukkelijk bepaald dat aan de beginselen van het burgerlijk wetboek geen verandering werd gebracht.

Met Depage kunnen we besluiten dat al deze bepalingen de toepassing van art. 214b niet verhinderen, wanneer deze toepassing gewenscht is in het belang van het huishouden. Niets belet dat zekere overeenkomsten worden gesloten doch deze wegen niet op tegen de hoofdbeginselen van het huwelijksrecht (cfr. Depage blz. 624).

De lege ferenda. — Voordracht.

De voorgestelde wijziging te brengen aan den tekst van art. 214b doet geen afbreuk aan de beginselen vervat in dit artikel. Veeleer geldt het hier slechts een nadere omschrijving van deze principes en de nieuwe tekst beoogt eenheid van verklaring en toepassing te verzekeren.

In de eerste plaats lijkt het gewenscht de woorden «behoefden van het huishouden» te vervangen door de woorden «huwelijkslasten». Deze laatste uitdrukking geeft beter de samenvoeging der verplichtingen vervat in art. 214b, weer. Als huwelijkslasten gelden inderdaad zoowel de verplichting van hulp en bijstand van art. 212 B.W. als de verbintenis te voorzien in de opvoeding en het onderhoud van de gemeenschappelijke kinderen, uitgevaardigd door art. 203 B.W.

De verplichting hulp te verleen en is wederzijds en de verplichting te zorgen voor de opvoeding der kinderen is gemeen aan beide echtgenooten.

Hieruit volgt de verplichting bij te dragen in de gezinslasten.

Een tweede wijziging is de verandering van de woorden «volgens zijn vermogen en staat» door de uitdrukking «volgens wederzijdschen staat en vermogen der echtelieden».

Deze wijziging beoogt enkel een nadere omschrijving van hetzelfde begrip doch biedt practisch voordeel in het berekenen der verplichting bij te dragen in de gezinslasten, verplichting die geheel onderscheiden is van de verplichting tot onderhoud.

Een derde verbetering schuilt in het plaatsen van een komma achter de woorden «de schuldvorderingen».

Aldus zou het mogelijk zijn de machtiging te verstrekken, wanneer het betreft gelden gedeponneerd in lopende rekening, alsook kapitalen. Inderdaad de koppeling der woorden schuldvorderingen en opbrengsten van den arbeid heeft de opvatting doen ontstaan dat het eerste slechts een verduidelijking was van het tweede, en het dus immer opbrengsten van den arbeid moesten zijn.

Een vierde wijziging die echter hoofdzakelijk het wetboek van Burgerlijke Rechtspleging aanbelangt, is het vereenzelvigen der vordering op grond van art. 214b met de gewone vordering tot uitkeering van onderhoudsgeld.

Deze assimilering is noodzakelijk omdat beide vorderingen tot dusverre een verschillenden grondslag hadden, en de bestaande wetgeving in veel gevallen het vorderen der uitvoering van de verplichting bij te dragen in de lasten van het gezin onmogelijk maakte.

Dit is het geval wanneer de vrouw om praktische redenen geen machtiging kan bekomen om gelden te innemen en dus slechts onderhoudsgeld kan vragen, dan wanneer zij bij aanwezigheid van schuldvorderingen meer dan een gewoon onderhoudsgeld zou kunnen bekomen.

Dit verschil uitsluitelijk gesteund op feitelijke toestanden, is onlogisch.

Terloops kan ook nog aangestipt worden dat het onderhoudsgeld door een gehuwde vrouw slechts in persoonlijke naam kan gevorderd worden, dan wanneer de machtiging de behoeften van geheel het gezin omvat.

De thans heerschende interpretatie der wet houdt geen rekening met het nieuwe principe vervat in art. 214b.

Het is dus maar billijk dat de sanctie der verplichting tot onderhoud niet zou beperkt blijven zooals dit nu het geval is.

Wat betreft de bevoegdheid zou de voorgestelde interpretatie der wet met zich brengen dat alle gedingen van onderhoudsgeld aan den Vrederechter moeten onderworpen worden in eersten aanleg.

Practisch was zulks reeds het geval wanneer de Vrederechter zich bevoegd verklaarde zonder voorafgaandelijk titel machtiging te verleenen onaangezien het bedrag der te innen sommen.

De regelen der bevoegdheid van art. 2bis der wet op de bevoegdheid kunnen zelf behouden blijven vermits deze beschikking enkel betrekking heeft op de vragen tot uitkeering van onderhoud gesteund op art. 205, 206, 207 en 212 B.W.

Het geldt hier inderdaad een vordering gesteund op art. 214b B.W.

Er dient echter na de eerste alinea van art. 2bis een bepaling ingelascht waarbij verklaard wordt dat de Vrederechters kennis nemen van de vorderingen op grond van art. 214b, onaangezien het bedrag en volgens de gewone regelen betreffende den aanleg.

Het laatste alinea van art. 2bis der wet op de bevoegdheid waarbij bepaald wordt dat de Vrederechter geen kennis neemt van de vorderingen tot onderhoudsgeld wanneer deze gebonden zijn aan een geding in echtscheiding of scheiding van lijf en goederen, mag behouden blijven, vermits art. 214b uitdrukkelijk zou verklaren dat in dit geval de vordering slechts zou kunnen aangewend worden als uitvoeringsmaatregel.

Het gemengd karakter der vordering van art. 214b komt hierdoor duidelijk tot uiting en wordt trouwens

uitdrukkelijk herhaald in de bewoordingen van de beschikking zelf.

Het karakter van uitvoeringsmiddel moet doen besluiten dat dit middel kan aangewend worden om de uitvoering te bekomen van de verplichtingen voorzien in art. 301, 302 en 303 B.W. doch enkel tusschen gewezen echtgenooten.

Het geldt hier inderdaad nog immer de bijdrage in een huwelijkslast, of beter, een last voortspruitende uit het huwelijk, namelijk de onderhoudskosten der gemeenschappelijke kinderen en de betaling van het onderhoudsgeld aan den gewezen echtgenoot.

De benaming « huwelijkslasten » beduidt zoowel de lasten van het huwelijk als de lasten voortspruitend uit het huwelijk.

In dit opzicht weze herinnerd dat het hoofdstuk V van het eerste boek van het Burgerlijk Wetboek de verbintenissen regelt die voortspruiten uit het huwelijk.

Tekst.

Elk echtgenoot draagt bij in de huwelijkslasten volgens wederzijdsch vermogen en staat van de echtelieden.

Voldoet een der echtgenooten niet aan deze verplichting, dan kan de andere echtgenoot, onverminderd de rechten van derden, zich door den Vrederechter van de laatste echtelijke woonplaats machtiging doen verleenen om, bij uitsluiting van den eerstbedoelden echtgenoot, de inkomsten, de schuldvorderingen, en de opbrengsten van diens arbeid in ontvangst te nemen, in de voorwaarden en tot beloop van een bedrag, door den Vrederechter te bepalen.

De vraag tot nakoming der verplichting bij te dragen in de huwelijkslasten kan ingesteld worden in de gewone vormen der vordering tot uitkeering van onderhoudsgeld, of zooals hierboven bepaald.

De vraag tot machtiging geldt als zelfstandige vordering in geval van samenwoning of feitelijke scheiding, en als uitvoeringsmaatregel in alle andere gevallen.

Ze is toepasselijk als uitvoeringsmaatregel der gerechtelijke beslissingen of conventionneele verplichtingen op grond van art. 301, 302 en 303 B. W. doch enkel tusschen en ten voordeele van de gewezen echtgenooten en de kinderen.

HOOFDSTUK II.

PROCEDURE.

Art. 214c. B.W.

Op mondeling of schriftelijk verzoek worden de echtgenooten door middel van een verwittiging van den griffier, waarbij het onderwerp van het verzoek omschreven wordt, voor den Vrederechter geroepen.

Het vonnis is bij voorraad uitvoerbaar, niettegenstaande beroep en desnoods niettegenstaande verzet, zonder borgtocht zelfs op de minuut.

Inleiding.

Aangaande de verklaring der wetsbeschikkingen die betrekking hebben op de behandeling der vraag voorzien in art. 214b. is veel verwarring ontstaan, omdat men eenerzijds alles heeft willen afleiden uit den tekst der wet en anderzijds zich te veel heeft willen beroepen op de voorbereidende werken.

Noch de eene noch de andere bron van onderzoek volstaat om een voldoende verklaring te verschaffen van de bedoelingen van den wetgever.

De meest tegenstrijdige verklaringen werden afgeleid uit den wettekst, wat niet mag verwonderen wanneer men bedenkt dat de jurisprudentieele toepassing in veel gevallen in rechtstreeksche antithese staat met uitdrukkelijke verklaringen die werden afgelegd tijdens de besprekingen in de wetgevende Kamers.

De voorbereidende werken hebben echter in het algemeen niet veel waarde, wat bewezen wordt door het feit dat men tot onmogelijke gevolgtrekkingen zou komen indien men zich moest houden aan deze wetgevende behandeling.

Naar onze meening is het ook verkeerd voor elk geval van procedure, te onderzoeken of al dan niet de wetgever bijzondere pleegvormen heeft willen in het leven roepen, en het lijkt ons evenveel onjuist, althans wat betreft de juridische techniek, een argument te trekken uit het feit dat de wet niet telkens zegt dat men zich hoeft te houden aan de gewone pleegvormen, want er bestaan er geen andere. Inderdaad, de bijzondere pleegvormen door verschillende wetten voorzien gelden voor bijzondere zaken of betwistingen.

Men kan niet redelijkerwijze van den wetgever eischen dat hij bij het uitvaardigen van elke wet een beknopte synthese van het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering zou verstrekken. De afwijkingen die hij voorstelt mogen niet uit hun verband gerukt worden.

Het is deze methode die we zullen volgen in het onderzoek der procedure voorzien door de wet van 20 Juli 1932.

Beginsel.

Het principe dat aan de procedure ten grondslag ligt is het beginsel der vereenvoudiging. De wetgever heeft een snelle, goedkoope en weinig lastige procedure willen instellen. Hij had hierbij een dubbele bedoeling, namelijk zoo spoedig mogelijk ter hulp te komen van den echtgenoot die zich in nood bevindt een tusschenkomst in te richten die niet al de kenmerken van een werkelijke procedure zou vertoonen. Men moet met dit beginsel rekening houden in het opstellen eener theorie nopens de procedure voorzien in art. 214c. en volgende.

Rekwest.

Art. 214c. voorziet uitdrukkelijk dat de echtgenooten zich tot den Vrederechter mogen wenden bij mondeling of schriftelijk verzoek.

Het verzoek moet dus niet noodzakelijkerwijze een verzoekschrift zijn.

De voorbereidende werken verklaren nog duidelijker de uitdrukkelijke bewoordingen van art. 214c. daar het algemeen aangenomen werd dat door «rekwest» een gewone vraag voorzien werd. (Ann. Parl. Senaat 1 Februari 1927, blz. 157.)

Dit verzoekschrift wordt mondeling gedaan ter griffie en kan aldaar schriftelijk worden besteld.

Det wet voorziet niet aan wie dit verzoekschrift moet gericht worden.

Deze reden en het feit dat het verzoek mag gedaan worden ter griffie doet besluiten, dat zoowel het verzoek als het verzoekschrift mogen gericht zijn tot den griffier of tot den Vrederechter.

De belanghebbende hoeft zich slechts aan te bieden ter griffie om zijn verzoek tot oproeping te doen. Hij kan ook ditzelfde verzoek schriftelijk ter kennis brengen van den heer Vrederechter of het bestellen aan den griffier.

Tot dusver is weinig betwisting gerezen nopens dit vraagstuk.

Indien men den wettekst wil begrijpen en er de bedoeling in vinden die de wetgever er heeft willen in leggen, dan moet men tot de overtuiging komen dat geen starre regelen op dit gebied mogen aangevend worden.

Oproeping.

De oproeping geschiedt door middel van een verwittiging gezonden door den griffier. Het geldt hier een aangeteekend schrijven omdat art. 214h. verklaart dat de mededeelingen van den griffier worden verzonden onder bij ter post aangeteekenden omslag.

Deze bepaling geldt ook voor de oproeping voorzien in art. 214c.

Zelfs zonder dat dient nog deze vorm van bekendmaking gevolgd omwille van de analogische wetgeving en de vaste gebruiken op dit stuk.

De verwittiging behelst een omschrijving van het onderwerp van het verzoek, dit volgens de bepaling van art. 214c.

Door omschrijving van onderwerp verstaat men datgene wat noodig om de tegenpartij toe te laten te verstaan wat bedoeld wordt er haar aldus in de gelegenheid te stellen hare verdediging voor te bereiden.

Indien de oproeping geen elementen inhoudt en zoodus elke verdediging onmogelijk maakt, is zij niet ontvankelijk. (Vrederechter Chatelet, 30 Juni 1933, J. J. P. van zelfden jaargang.)

Het spreekt vanzelf dat de oproeping moet gezonden worden naar de werkelijke woonst van belanghebbende.

De echtelijke woonst heeft hier geen belang, vermits zelfs de wetgever er geen belang aan hecht voor het vaststellen der bevoegdheid.

Is de werkelijke woonst onbekend dan moet de betekening gebeuren op de wettelijke woonst. Het is gevaarlijk zich te vergenoegen met een verzending aan de vermoedelijke verblijfplaats daar een gebeurlijk bedrog de procedure volledig zou ontzenuwen.

Het is ook niet vereischt dat de oproeping zou gebeuren ingevolge bevel of verzoekschrift.

Deze procedure is niet voorzien in de wet, veroorzaakt vertraging en komt er op neer aan de wet bij te voegen (Van Eecke J. J. P. 1933, blz. 71).

Hieruit volgt ook dat het niet vereischt is bepaalde zitdagen vast te stellen waarop de verzoekschriften tot machtiging kunnen nedergelegd, ingeleid of onderzocht worden. Deze handelwijze is slechts een surrogaat dat veel gelijkenis vertoont met het bevel op verzoekschrift.

Zoowel het officieel ontvangen van verzoekschriften als het bevelen op verzoekschrift, zijn in tegenstrijd met de bedoeling en zelfs de letter der wet, vermits deze uitdrukkelijk vaststelt dat de oproeping geschiedt op verzoek.

Zulke oproeping mag dus niet onontvankelijk verklaard worden of wegens vermeende onregelmatigheid door de griffie geweigerd worden, want alleen de Vrederechter is bevoegd om door vonnis over deze aangelegenheden te beslissen.

Termijn.

De wet voorziet geen termijn, tusschen oproeping en verschijning.

Algemeen wordt aangenomen dat art. 5 W.B.R. toepasselijk is wat betreft den termijn.

Indien zulks het geval is ziet men niet in waarom ook niet art. 6 W.B.R. toepasselijk zou zijn, zoodat in dringende gevallen de Vrederechter machtiging zou kunnen geven de tegenpartij op te roepen mits vrijlating van korteren termijn.

Een termijn van oproeping van 5 of 8 vrije dagen is niet noodzakelijk doch niets belet den Vrederechter in bepaalde gevallen dezen termijn op te leggen.

Inderdaad, art. 5 W.B.R. geeft een minimum doch geen maximum aan.

Rolzetting.

Om de ontslaging van de betaling der rolzetting te verrechtvaardigen moet men geen gewag maken van het feit dat een mondeling verzoek niet op de rol kan gebracht worden.

Zonder de materialiteit der rolzetting verder te onderzoeken, volstaat het te verwijzen naar de bewoordingen der wet van 25 November 1889 waarbij bepaald wordt dat voor elke zaak een vast recht geheven wordt.

Te weten of de wetgever deze ontslaging heeft gewild kan met goede redenen in bevestigenden en ontkennenden zin beantwoord worden.

Waarschijnlijk ligt de ontslaging in de bedoelingen van den wetgever. Uitdrukkelijk werd het echter niet verklaard en het volgt niet noodzakelijkerwijze uit de wetsbeschikkingen.

Practisch doet men meer en meer zoowel de rolzetting als de kosten van oproeping betalen. Stilaan zal men minuutrecht en uitgifte- of betekeningskosten vergen en dan blijft er van de bedoelingen van den wetgever in feite niets over.

Dit alles neemt echter niet weg dat het voordeel der kosteloze rechtspleging kan toegestaan worden, maar alleen de mogelijkheid van dit voordeel inzien is zich reeds verwijderen van de inzichten van den wetgever.

Verschijning.

Niet zonder eenige gegrondheid kan men beweren dat de geest der wet de persoonlijke verschijning der echtelieden vergt.

Ciselet die deze opvatting verdedigt zegt hieromtrent hetzelfde. « S'il était loisible aux époux de comparaître par représentant, le juge de paix n'aurait plus les mêmes éléments d'appréciation et son action conciliatrice se trouverait considérablement amoindrie. »

Deze redeneering is zwak want dan zou ook in beroep de persoonlijke verschijning gewenscht zijn, wat bijna nooit het geval is.

Dit neemt niet weg dat de wetgever de persoonlijke verschijning der partijen verondersteld heeft daar aan den Vrederechter volgens den geest der wet ook een zending van verzoening is toevertrouwd.

Hoewel de persoonlijke verschijning der partijen in beginsel gewenscht voorkomt, mag men de gewone vertegenwoordiging door een raadsman niet weren.

Naar onze meening zou de rechter steeds, indien hij

de persoonlijke verschijning wenscht, deze kunnen bevelen.

Vanzelfsprekend mag elk echtgenoot zich doen vergezellen van zijn raadsman.

Waar zulks uitgesloten is wordt het door de wet uitdrukkelijk gezegd.

Behandeling.

Indien aangenomen wordt dat de Vrederechter zekere modaliteiten van proceduur willekeurig mag regelen voor zoover ze in overeenstemming zijn met de bestaande wetten, kan het niet betwist worden dat hij bevoegdheid heeft maatregelen te treffen om de verhandeling der zaak met goed gevolg te doen geschieden.

Aldus, mag hij de persoonlijke verschijning der partijen bevelen, maatregelen van onderzoek voorschrijven, enkwesten opleggen enz..

Het is niet vereischt dat de verhandeling der zaak geschiede volgens starre pleegvormen indien de rechten der verdediging gevrijwaard blijven (Van Eecke J. J. P. 1933, blz. 61).

Vonnis.

De machtiging uitgesproken op grond van art. 214b. heeft al de kenmerken van een gewoon vonnis. Men kan deze machtiging bezwaarlijk als een bevel van willige rechtsmacht aanzien (cfr. Wittemans blz. 52 en 53) wanneer men bedenkt dat geheel de proceduur en de gevolgen ervan in strijd zijn met de principes der willige rechtsmacht.

Anderzijds, spreekt art. 214c. uitdrukkelijk van een vonnis.

Ten slotte dient aangestipt dat de machtiging vatbaar is voor verzet en beroep en dus alle kenmerken draagt der contentieuze proceduur.

Niettemin kan men aannemen dat, rekening houdend met het bijzonder karakter der uitspraak, deze niet als een gewone uitspraak in openbare zitting dient verkondigd en dat het de bedoeling van den wetgever is geweest den Vrederechter mogelijkheid te geven zijn beslissing oogenblikkelijk kenbaar te doen maken aan derden, welke ook de datum weze waarop ze geveld is.

Deze aangelegenheid, die veeleer een vraagstuk van procedure of behandeling is, geeft ons de gelegenheid te verklaren dat volgens de meening van velen, en wellicht in het belang van partijen, er zich niets tegen verzet dat al de zaken betrekking hebbende op de wet van 20 Juli 1932, niet ter openbare zitting worden afgehandeld.

De aard der tusschenkomst van den Vrederechter doet ons besluiten dat de geheele zaak mag afgehandeld worden buiten de zitting.

Indien het vonnis tegensprekelijk werd geveld is het van rechtswege uitvoerbaar bij voorraad zelfs op de minuut.

Indien het vonnis bij verstek gewezen is mag de Vrederechter de uitvoering ervan schorsen gedurende den termijn van verzet.

« Sur la proposition de la Commission de la Justice, il a été admis que le juge de paix pouvait suspendre les effets de sa décision durant le délai d'opposition. Il a également la faculté de décider que son jugement sera exécutoire sans caution ou même sur la minute. Notons que c'est une faculté qui est réservée au juge de paix et non une obligation. »

Monsieur le sénateur Braun s'est exprimé de la sorte : Il convenait d'attribuer au juge de paix le droit qui appartient au président de première instance par voie de référé, d'ordonner, en cas d'urgence, l'exécution sur la minute du jugement. » (Doc. Parl. Sén. 26-27 nr. 69.)

Art. 214d. B.W.

Wordt het vonnis bij verstek gewezen, dan wordt het door den griffier beteekend aan de in gebreke blijvende partij.

Het verzet moet, op straf van verval, binnen de acht dagen na de kennisgeving gedaan worden.

Het kan geschieden in dezelfde voorwaarden als de hoofdeisch.

Vonnis bij verstek.

Hier dient nogmaals aangestipt dat art. 214d. uitdrukkelijk spreekt van een vonnis.

Het vonnis bij verstek wordt ambtshalve beteekend. Het vermeldt de noodige beschikkingen om een verdediging toe te laten.

Het verzet dient binnen de acht dagen na de kennisgeving gedaan te worden. De dies a quo wordt niet in den termijn gerekend. Het is niet betwist dat art. 21 W.B.R. toepasselijk is en bijgevolg de verzetdoende partij ontheven kan worden van het verval wegens laattijdige beteekening.

Het verzet wordt gedaan zooals het verzoek. Het mag ook beteekend worden bij deurwaardersacte.

Art. 214e. B.W.

Het vonnis is vatbaar voor beroep, welk ook het bedrag van den eisch zij.

Het beroep moet, op straf van nietigheid, ingesteld worden binnen vijftien dagen na de uitspraak, indien het vonnis op tegenspraak en binnen vijftien dagen na de kennisgeving, indien het bij verstek gewezen werd.

Deze wetsbeschikking vergt geen verder commentaar en gaf tot dusverre geen aanleiding tot moeilijkheden.

Art. 214f. B.W.

Indien de wederzijdsche toestand der echtgenooten het wettigt, kan het vonnis gewijzigd worden, zelfs als het niet definitief geworden is.

Deze bepaling is breeder dan deze van art. 209 B.W. waarbij ontslag kan verleend worden van een verplichting tot betaling van een onderhoudsgeld in geval van wijziging in den toestand.

Hier spreekt de wet niet alleen van wijziging in den toestand maar ook van wederzijdsche toestand der echtgenooten en doet hiermede op de verhouding tusschen partijen.

Aldus kan een vraag tot intrekking ingediend worden op grond van een aanbod den anderen echtgenoot terug bij zich te nemen.

De reeds voorziene pleegvormen worden hier gebruikt.

Art. 214g. B.W.

Het vonnis is uitvoerbaar door de derden schuldenaars op enkele kennisgeving aan laatstbedoelden door

den griffier, op verzoek van den als eischer optredenden echtgenoot.

Verliest het vonnis zijn kracht, dan worden de derden schuldenaars door den griffier daarmede in kennis gesteld.

In de kennisgevingen door den griffier wordt opgegeven wat de derde-schuldenaar betalen of niet meer betalen moet.

De kennisgeving aan derden geschiedt enkel op verzoek. De intrekking van het vonnis wordt ambtshalve beteekend.

Het verzoek deze kennisgeving te doen wordt ter zitting voorgebracht. Practisch spruit zulk verzoek uit de verhandeling der zaak en dient de kennisgeving onmiddellijk gedaan.

Men had desnoods in den wettekst de bepaling kunnen opnemen dat de kennisgeving door den griffier binnen de 24 uren zal geschieden.

De kennisgeving moet al de bepalingen van het vonnis niet behelzen, doch gedaan worden in den vorm van een acte uitgaande van de griffie.

Indien de derde schuldenaar weigert de beslissing uit te voeren, is hij naar onze meening gehouden tot schadevergoeding in geval van nalatigheid of bedrog. (Vredegr. Brussel 2de Cant. 13 Maart 1936 J. T. 1936, Col. 414 — Van Eecke J. J. P. 1933, blz. 64 en Vredegerecht Brussel 3de Cant. 3 Juli 1933 J. J. P., blz. 368 contra Brussel 19 Oct. 1935 P. P. 1936, nr. 88.)

Art. 214h. B.W.

De mededeelingen van den griffier worden onder bij ter post aangeteekende omslag toegezonden.

De afgifte van het stuk op de post geldt als kennisgeving aan de beteekende partij.

Het is aangenomen dat de termijn van verzet berekend wordt zooals reeds werd gezegd bij de studie van art. 214e.

Art. 214i. B.W.

Is een der echtgenooten onmondig verklaard, afwezig of in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven, dan kan de Vrederechter, tot beloop van het door hem te bepalen bedrag, aan den anderen echtgenoot machtiging verleen, om, voor de behoeften van het huishouden de aan eerstbedoelden echtgenoot door derden verschuldigde sommen in ontvangst te nemen.

Het verzoekschrift tot het bekomen van bedoelde machtiging is vrijgesteld van de formaliteiten van zegel en registratie. De rechter vermeldt de door hem verleende machtiging onderaan het verzoekschrift.

Het woord « onmondig » dient hier als « ontzet » te worden verstaan (Gunzburg R. W. 20 Nov. 1932. Col. 187).

De onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven doelt hier op de gewone verwijdering (Wittemans, blz. 62).

De afwezigheid moet juridisch verklaard (Ciselet, blz. 55).

Hier dient het verzoek schriftelijk gedaan omdat het de machtiging van den rechter inhoudt die zal dienen als geldige ontlasting voor derde personen.

Op te merken valt dat de wet niet bepaalt dat de machtiging gegeven wordt bij uitsluiting van den anderen echtgenoot. Hieruit kan men afleiden dat in geval van terugkomst de belanghebbende rechtstreeks

de gelden mag innen niettegenstaande de machtiging.

Voor het overige kan men, wat betreft de procedure, voor zooveel als noodig, verwijzen naar de wet van 10 Februari 1900 en 10 Maart 1900.

HOOFDSTUK III.

ZWAAR PLICHTVERZUIM.

Art. 214j. B.W.

Verzuimt een der echtgenooten grootelijks zijn plichten, dan gelast de voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg der laatste echtelijke woonplaats de door het belang van den anderen echtgenoot en van de kinderen vereischte spoedeisende en voorloopige maatregelen.

Ondermeer, kan hij de vervreemding van de roerende of onroerende goederen der echtgenooten verbieden, alsmede de verplaatsing van het meubilair, behoudens nadere bepaling van die waarover hij aan den eenen of den anderen echtgenoot de vrije beschikking zou toekennen.

Het bevelschrift, genomen krachtens de bij voorgaand lid verleende volmacht wordt, op aanzoek van den echtgenoot die het heeft verkregen, binnen een maand na zijn datum, bij uittreksel overgemaakt aan de griffie derzelfde rechtbank om aldaar te worden overgeschreven in een daartoe gehouden register.

Beginsel.

De wetgever heeft door art. 214j. aan den Voorzitter der rechtbank een middel willen ter hand stellen om ten verzoeken van een der echtgenooten maatregelen van onmiddellijke noodzakelijkheid te kunnen treffen om een zwaar en onherstelbaar verlies te voorkomen.

Hoofdzakelijk bedoelt de wetsbeschikking het breiden van de misbruiken der echtelijke macht.

De bestaansreden van art. 214j. was de afwezigheid in ons vroeger recht van een doelmatige sanctie, en het gemis aan adequate middelen.

Op te merken valt nochtans dat de maatregel tegen elk der echtgenooten kan ingeroepen worden.

Zwaar verzuim.

Art. 214j. is slechts toepasselijk in geval van zwaar verzuim.

De tekortkoming kan van geldelijken of moreelen aard zijn; doch het is vereischt dat een zwaar plichtsverzuim voorhanden zou wezen.

De voorbereidende werken geven hieromtrent zeer algemeene aanduidingen.

De beoordeeling van deze aangelegenheid is trouwens een feitelijke kwestie.

Voorwerp.

De Voorzitter der rechtbank is gerechtigd alleen spoedeisende en voorloopige maatregelen te treffen.

In dit opzicht gelden de algemeene rechtsbeginselen.

Het voorloopig karakter der getroffen maatregelen mag niet onderschat worden omdat dikwerf de Voorzitter slechts op algemeenheden kan steunen.

Het voorloopig karakter der maatregelen vervalt praktisch wanneer geen verhaal wordt uitgeoefend of intrekking wordt gevraagd.

Plaatselijke Bevoegdheid.

Alleen de Voorzitter van de rechtbank van eersten aanleg der laatste echtelijke woonst is bevoegd.

Hier gelden dezelfde regelen als deze vooropgezet in de studie van art. 215b. B.W.

Het is dus niet de voorzitter der rechtbank van de woonplaats van den man. Door laatste echtelijke woonplaats wordt bedoeld de laatste plaats van samenwoonst.

Belanghebbenden.

De maatregelen kunnen getroffen worden in het belang van den anderen echtgenoot en van de kinderen. Het geldt hier zoo wel het stoffelijk als zedelijk belang van bedoelde personen.

Verzoekschrift.

Het wordt algemeen aangenomen dat een schriftelijk verzoek moet gericht worden tot den voorzitter. Dit wordt echter niet uitdrukkelijk door de wet bevolen. Hetzelfde geldt voor de vrijstelling van zegel en registratierechten.

Verhandeling.

Het is gewenscht doch niet immer noodzakelijk dat de echtelieden in persoon verschijnen.

Het ligt in de bedoeling van den wetgever het prikkelend karakter van een openbaar debat te vermijden, zoodat de echtelieden best in raadkamer kunnen onderhoord worden.

Er bestaat geen reden om de aanwezigheid van een raadsman te weren.

Zulks is in strijd met de beginselen van de bestaande rechtspleging; en de wetgever bepaalt uitdrukkelijk telkens wanneer de bijstand van een raadsman voor een verschijning voor de rechtbank niet toegelaten is.

Er bestaat nog minder reden om de tusschenkomst van een pleitbezorger te eischen.

De aanstelling van pleitbezorger en de normalisering der procedure op grond der bestaande wetgeving en gebruiken is in tegenstrijd met de formeele inzichten van den wetgever.

Naar onze meening dient de verzoeker in persoon te verschijnen, bijgestaan door een raadsman indien hij zulks wenscht.

In het tegenovergestelde geval komt het er op neer een raadsman een verzoekschrift te doen opstellen en de verdediging ervan toe te vertrouwen aan een onkundig persoon.

Dit stelsel brengt een practische onverantwoordelijkheid mede die niet gewenscht is wanneer het er om gaat soms zeer aanzienlijke belangen te beoordeelen.

Rechtsmacht.

Er is geen beperking van rechtsmacht van den Voorzitter der rechtbank voorzien.

De bevelen van den voorzitter mogen nochtans geen onherstelbare toestand in het leven roepen tenzij door berusting.

Alle getroffen maatregelen moeten van dien aard zijn dat het gevolg er van in wettelijke voorwaarden kan geregeld worden.

In dit opzicht is de rechtsleer en de rechtspraak nopens de draagkracht der bevelen van kortgeding van belang.

Verhaal

Het Hof van beroep te Brussel heeft bij arrest van 10 April 1937 der Zesde Kamer terecht beslist dat de beschikkingen op verzoekschrift verleend door den Voorzitter der rechtbank van eersten aanleg op grond der bepaling van art. 214j. vatbaar zijn voor verhaal wat betreft de bevoegdheid *ratione materiae* en *ratione loci*.

De meeste voorzitters van rechtbanken van eersten aanleg voorzien trouwens het verzet in hun bevelschrift zelf.

Het beroep gesteund op machtsverschrijving dient gelijkgesteld met het beroep wegens onbevoegdheid voor wat betreft de ontvankelijkheid van het ingestelde verhaal.

De wet zelf heeft geen verhaal voorzien doch dit is noodzakelijk wil men een goede rechtsbedeeling verzekeren.

Kortgeding.

Er wordt soms beweerd dat tengevolge der beschikkingen van art. 215j. alle betwistingen tusschen echtgenooten die kunnen aanleiding geven tot tusschenkomst van den Voorzitter der rechtbank, door dezen magistraat moeten beslecht worden volgens de procedure door hem voorzien voor de toepassing van art. 214j. B.W.

Hieruit volgt dat tusschen echtgenooten de procedure van kortgeding onmogelijk is geworden.

Dit natuurlijk in de veronderstelling dat men de procedure van kortgeding laat bestaan in geval van scheidingsprocedure.

We meenen dat deze oplossing in strijd is met de wet. Inderdaad, een vraag tot becoming van de voorloopige bewaring en bewaking van kinderen, veronderstelt niet noodzakelijk een zwaar plichtsverzuim in den hoofde van een der echtelieden.

Bovendien schuilt er een gevaar in deze oplossing, namelijk het onttrekken aan een regelmatig verhaal van een geheele reeks beslissingen die dikwerf verband houden met de echtelijke macht en zelfs met het eigendomsrecht. Het schijnt toch onbillijk al deze aanlegenheden, die dikwerf niet dringend zijn, te laten regelen door een discretionnaire macht, die bovendien het gevaar loopt slechts eenzijdig of onvolledig ingelicht te zijn.

Art. 214j. en Art. 214 b. B.W.

Naar onze meening heeft de Voorzitter der rechtbank niet de bevoegdheid op grond van art. 214j., in feite toepassing te maken van art. 214b B.W. en een gehuwde vrouw te machtigen rechtstreeks zekere schuldvorderingen te innen.

Deze dubbele bevoegdheid brengt mede dat voor zulken maatregel voor denwelke de wet uitdrukkelijk een verhaal heeft voorzien de partijen van dit verhaal verstoken blijven indien de Voorzitter der rechtbank de machtiging verleent.

De algemeenheid der bewoordingen van art. 214j. mag er niet toe doen besluiten dat de Voorzitter der rechtbank volstrekt alle bevoegdheid heeft en dus zou

mogen doen wat zelfs de rechtbank niet doet, namelijk de vervreemding van eigen goederen verbieden.

Hoogstens kan men aannemen dat de Voorzitter der rechtbank ten voorloopigen titel en voor een bepaalde tijdsperiode dit verbod zou kunnen opleggen.

Niets belet inderdaad dat de Voorzitter zelf de uitvoeringsmaatregelen van zijn bevelschriften regelt, zooals zulks algemeen gedaan wordt voor het verzet.

Scheidingsprocedure.

Ciselet is de meening toegedaan dat art. 214j. niet toepasselijk is in geval van procedure in echtscheiding of scheiding van lijf en goederen (blz. 67).

De redenen die voor deze thesis aangehaald worden zijn niet steekhoudend.

Tijdens de verhandeling voor de wetgevende kamers werd zelfs uitdrukkelijk dit geval besproken.

De heer voorzitter der rechtbank van Bergen heeft deze aanlegenheden uitvoerig behandeld (H. de Patoul, Rev. de dr. Belge IX, blz. 361).

Alvorens het vraagstuk in rechte te onderzoeken heeft de auteur op het belang gewezen van de toepasselijkheid van art. 214j. gedurende een geding in echtscheiding. Dit praktisch belang is onbetwistbaar.

In rechte stelt de Heer de Patoul voorafgaandelijk vast dat de verhandeling voor de wetgevende Kamers geen vaste aanwijzingen bevatte. Het nadeelig gevolg voor de rechtspraak onderlijnt hij terecht wanneer hij zegt: « Il y aura des jurisprudences personnelles, chose toujours nuisible pour le plaideur ». (blz. 366)

De auteur onderzoekt vervolgens de opwerping getrokken uit het principe « specialia generalibus derogant »; en in dit opzicht maakt hij de kritiek van de studie van M. Reyntjens. (P. P. 1932 October)

Hij vraagt zich terecht af waarom een hoofdstuk van het Burgerlijk Wetboek als bijzondere wet zou moeten aanzien worden tegenover een ander hoofdstuk van hetzelfde eerste boek van het Burgerlijk Wetboek.

Zelfde opmerking werd terecht gemaakt door Mr. Wittemans (blz. 70).

Anderzijds doet een nauwgezette studie van de voorbereidende werken er toe besluiten dat men geen argument kan trekken uit het feit dat de toepasselijkheid van art. 214j. niet voorzien werd in zake echtscheiding, dan wanneer zulks wel het geval is geweest voor art. 214i.

De auteur besluit dat art. 214j. toepasselijk is gedurende een geding in echtscheiding omdat, dan meer dan ooit, de bescherming van een der echtelieden moet verzekerd zijn en omdat de wet van 20 Juli 1932 de juridische staat der echtelieden regelt, staat welke niet opgeheven wordt door het inleiden van een geding.

Naar onze meening is deze betwisting het gevolg van een verwarring tusschen de procedure der voorloopige maatregelen en de procedure van art. 214j, althans voor wat betreft de reden er van.

De procedure der voorloopige maatregelen blijft bestaan voor al de zaken die ze regelt en de procedure van art. 214j. kan slechts ingeroepen worden in geval van zwaar plichtsverzuim, wat niet het geval is voor de voorloopige maatregelen.

We zien ook niet in waarom andere pleegvormen zouden gevolgd worden gedurende een geding in echtscheiding.

Indien men de bestaansreden der wettelijke beschik-

kingen niet verwacht kan ook geen verwarring nopens de toepassing er van bestaan.

Rechtspraak.

Het wordt bijna algemeen aangenomen dat de bevoegdheid van den Voorzitter der Rechtbank behoort tot de willige rechtsmacht.

We hebben reeds het voorbeeld aangehaald van een verhaal op grond van machtoverschrijding.

De Voorzitter der Rechtbank van eersten aanleg te Brussel heeft geoordeeld dat er een zwaar plichtsverzuim bestaat in het feit dat de man eigen goederen van de vrouw verkoopt zonder haar toestemming. Alsdan kan aan de vrouw de vrije beschikking over haar goederen verleend worden voor zoover deze nog in het bezit van den man zouden zijn. (Brussel, 16 December 1932, Pas. 1934.III.11).

Er werd ook geoordeeld dat de voorzitter der rechtbank in het belang van de gezondheid van het kind beslissen mag dat het naar de kust zou gezonden worden onder de hoede van zijn grootmoeder om er gedurende enkele maanden verblijf te houden (Bergen, 18-2-1933, Rev. Prat. Not. 1933, blz. 535).

De rechtbank van Luik heeft geoordeeld dat geen verhaal mogelijk is tegen de beslissingen van den Voorzitter, doch dat deze moeten vervallen zoodra de benadeelde partij in de gelegenheid gesteld werd maatregelen van gewone bewaring te bekomen van de gewone rechtsmacht. (Luik, 27 Juli 1933, Jur. Liège, 3 janv. 1934, n° 1, blz. 5.)

Overschrijving.

Het bevelschrift moet binnen een maand na zijn datum bij uittreksel overgemaakt worden aan de griffie om te worden overgeschreven in een bijzonder register.

Geen sanctie werd voorzien in geval van niet overschrijving.

Evenmin werd een sanctie voorzien in geval van overtreding van het verbod niettegenstaande de overschrijving.

Niets belet den belanghebbenden echtgenoot bijkomende voorzorgsmaatregelen te treffen, namelijk een gebeurlijke beteekening te doen van het bevel aan derde personen of te zorgen voor een noodige bekendmaking van het bevel.

Indien het onroerende goederen betreft moet de formaliteit der overschrijving in verband gebracht worden met de bepalingen van een omzendbrief van den heer Procureur-generaal bij het Hof van beroep te Brussel aan de notarissen van het rechtsgebied van het Hof (cfr. Ann. Not. 1931, blz. 436 en 1932, blz. 44).

De rechten van derde personen blijven natuurlijk onaangetast. Ook de schuldeischers mogen geen nadeel ondervinden door de toepassing van art. 214j.

Tijdens de verhandeling voor de wetgevende kamers werd er op gewezen dat een doelmatige procedure werd voorzien in een bevel gewezen in kortgeding door den voorzitter der rechtbank van eersten aanleg van Brussel. (J. T. 1927, 253).

Stelsel van De Page.

Het is onmogelijk gebleken een klare synthese te vormen van de verschillende opvattingen van art. 214j.

Wij hebben gemeend dat het nuttig is, bijzonder met het oog op een herziening een overzicht te geven

zoowel van de studie als van de kritiek der wet gedaan door De Page (I. blz. 632).

De auteur stelt terecht vast dat de wet van 20 Juli 1932 een nieuwe sanctie heeft ingevoerd om te verhelpen aan de nadeelige gevolgen van de rechtsongelijkheid tusschen echtelieden.

De Page is de meening toegedaan dat de voorzitter geen bevoegdheid bezit maatregelen te treffen nopens goederen die niet gemeen zijn aan de echtelieden. De eigen goederen van den man mogen dus niet het voorwerp uitmaken van een beschikking. (Dezelfde opvatting wordt gedeeld door Gevers en Hauchamps. Ann. Not. 1932, blz. 436). In dit opzicht werd er op gewezen dat zelfs de voorloopige maatregelen, gedurende de echtscheiding, alleen de gemeene goederen mogen betreffen. De tekst van art. 214j. moet nochtans in uiterst gewichtige gevallen den Voorzitter der rechtbank bevoegdheid verstrekken ook te beschikken nopens de eigen goederen der echtelieden.

Art. 214j. is toepasselijk gedurende een geding in echtscheiding althans in beginsel.

Wat betreft de procedure wordt het volgende gezegd: «Tous les principes de droit commun de la procédure sont renversés, même les plus essentiels. Pour l'application de l'art. 214j. il n'y a plus de procédure» (blz. 635).

Zeer terecht merkt de auteur de groote gelijkenis op tusschen de procedure van art. 214b. en deze van art. 214j. Men moet er toe besluiten dat de meest eenvoudige procedure geldig is.

Volgens den wetgever kent de beslissing van den Voorzitter geen verhaal, hoewel het hier ongetwijfeld een contentieuse procedure geldt.

De waardeering der wet komt duidelijk naar voor in den slotzin: «Une jurisprudence qui refuserait énergiquement d'appliquer d'aussi malheureuses innovations, et imposerait les vieilles formes qui ont fait leurs preuves, recevrait l'assentiment unanime de tous ceux qui ont encore conservé un certain sens du droit.» (blz. 633).

We zien werkelijk niet in waarom de tusschenkomst van pleitbezorgers die de auteur als noodzakelijk voorstelt, onontbeerlijk zou zijn voor een goede rechtsbedeeling.

Wat er ook van zij blijkt het duidelijk dat velen vijandig gestemd zijn tegenover de wet van 20 Juli 1932 en als het ware systematisch de voordeelen ervan willen ontkennen.

Hoe onvolledig ook, toch moet het gezegd, dat art. 214j. een groote vooruitgang beteekent.

Indien de wetgever geen procedure heeft willen voorzien, dan is het omdat hij een zeer eenvoudige procedure heeft gewild en het is naar onze meening geheel verkeerd zich vast te klampen aan het formalisme dat voor de rechtbanken van eersten aanleg reeds zoo zeer een goede rechtsbedeeling heeft gehinderd.

De lege ferenda

Voordracht.

Het zal door niemand ontkend worden dat een herziening van art. 214j. B. W. zich opdringt.

Noch de bevoegdheid noch de procedure werden door de Wet van 1932 geregeld en het lijkt volstrekt noodzakelijk deze wetsbepaling aan te vullen om te komen tot eenheid van verklaring en toepassing van het Wettelijk beginsel.

Omwille van het belang der gerechtelijke beslissingen getroffen bij toepassing van art. 214j. lijkt het gewenscht een verhaal te voorzien.

Tekst.

Bij zwaar plichtverzuim of in geval van dringende noodzakelijkheid gelast de Voorzitter der rechtbank van eersten aanleg der laatste echtelijke woonplaats, op mondeling of schriftelijk verzoek, alle door het belang van den anderen echtgenoot en van de kinderen vereischte spoedeisende en voorloopige maatregelen.

Het bevelschrift wordt verleend, het zij rechtstreeks op het verzoek, het zij na onderhoor of althans regelmatige oproeping van den echtgenoot tegen wien het verzuim wordt ingeroepen.

Wordt het bevel onmiddellijk op verzoek, of bij verstek gewezen, dan wordt het door den griffier binnen de vijf dagen van zijn datum betekend, met vermelding dat het verzet binnen de acht dagen dient gedaan.

De Voorzitter der rechtbank bepaalt desgevallend de voorwaarden van uitvoering of van voorziening voor de bevoegde rechtsmacht.

Onverminderd elk verhaal als naar recht kan het bevel gewijzigd worden indien de wederzijdsche toestand der echtgenooten het wettigt.

Het bevelschrift wordt op aanzoek van den echtgenoot die het heeft verkregen binnen de maand na zijn datum, bij uittreksel overgemaakt aan de griffie derzelfde rechtbank om aldaar te worden overgeschreven in een daartoe gehouden register.

Elk derde verzet wordt mits aanzegging aan de partijen, door den voorzitter der rechtbank beslecht.

Alle hierbij voorziene mededeelingen worden bij ter post aangeteekend schrijven of bij deurwaarderakte gedaan. Art. 21 B. W. R. is toepasselijk door den voorzitter, op de procedure in dit artikel voorzien.

HOOFDSTUK IV.

ONBEKWAAMHEID DER GEHUWDE VROUW.

Art. 215 B.W.

De vrouw kan, zonder de bewilliging van haar man, niet in rechten verschijnen.

Beginnelsen.

De algemeene onbekwaamheid der gehuwde vrouw werd door de wet van 20 Juli 1932 behouden, althans voor wat betreft het beginsel.

Met De Page (bl. 656) kan men zeggen dat in feite de uitzonderingen regel geworden zijn.

Dit neemt niet weg dat al de bepalingen van het B.W. behouden werden, onder meer de bepalingen van art. 1124 en 1125 B.W..

Machtiging.

De machtiging van den man neemt de onbekwaamheid weg. De vereischte der machtiging is van openbare orde. (Verbr. 25 Mei 1883. Pas. 1883. I. 249; Brussel 12 Nov. 1924. P. P 1925, 117)

De machtiging mag uitdrukkelijk of stilzwijgend zijn. Geen betwisting is op dit punt nog mogelijk. (cfr. De Page bl. 670).

Sommigen meenen dat voor het in rechten treden

bij elken graad van juridictie een bijzondere of herhaalde machtiging noodzakelijk is. «L'autorisation nouvelle requise à chaque degré de juridiction n'est pas une conséquence du principe de la spécialité de l'autorisation maritale (principe dont le maintien pourrait être discuté depuis le nouvel article 221), mais se justifie par le fait que l'exercice d'un recours peut apparaître contre-indiqué, ou sans profit réel à raison des frais qui devront être exposés. Le mari doit pouvoir exercer son contrôle.» (De Page, blz. 670).

Het blijkt wel dat deze opvatting niet algemeen zal gevolgd worden en practisch weinig nut oplevert in geval van stilzwijgende machtiging.

Art. 216 B.W..

De bewilliging van den man is niet vereischt :

1° Wanneer de vrouw in strafzaken wordt vervolgd;

2° In al de geschillen tusschen echtgenooten;

3° In al de geschillen betreffende de goederen waarover de vrouw het beheer heeft, voor wat betrekking heeft op dit beheer, of betreffende de rechten die haar toegekend zijn met het oog op het uitoefenen van een beroep, van een nijverheid- of handelsbedrijf.

De vrouw moet geen machtiging hebben om in rechten te treden wanneer ze gescheiden is van lijf en goederen. Deze vrijstelling heeft natuurlijk ook betrekking op het beheer der goederen. Hoofdzakelijk wordt hier echter het beheer der voorbehouden goederen bedoeld.

De rechtspraak en de rechtsleer nemen nog aan dat geen machtiging vereischt is om bezwarende of dringende maatregelen te treffen; onder meer verzet aan te tekenen, beroep in te slaan, in kortgeding te dagvaarden. (cfr. De Page bl. 673).

De bekwaamheid der gehuwde vrouw die een beroep uitoefent of een handel drijft is steeds het natuurlijk gevolg der machtiging daartoe.

Art. 217 B.W..

De vrouw kan zonder toestemming van den man niet geven, onder een bezwarenden titel vervreemden, verpanden, hetzij voor niet, hetzij onder een bezwarenden titel verkrijgen, een verbintenis aangaan, behoudens de door de wet voorziene uitzonderingen.

Beginnelsen.

Ingevolge de bepaling van art. 217 is de onbekwaamheid der gehuwde vrouw algemeen.

Hieruit volgt dat de opsomming van art. 217 niet beperkend is.

Hieruit volgt echter niet dat de onbekwaamheid volstrekt of absoluut is, verschillende wetten voorzien een bijzondere bekwaamheid der gehuwde vrouw; ook de gebruiken hebben de bekwaamheid voor beheer van het huishouden en voor de verbintenissen die er uit voortspuiten, vastgelegd.

Toestemming.

De machtiging of toestemming van den man mag stilzwijgend of uitdrukkelijk zijn.

Sinds de wet van 20 Juli 1932 is de vorm der machtiging dezelfde voor het gerechtelijk optreden en het burgerlijk contracteren.

Zoowel de verhandeling voor de Wetgevende Kamers als de wijziging in den wettekst aangebracht steunen deze opvatting. (cfr. De Page blz. 674; Ciselet bl. 82, Wittemans bl. 85).

Terminologie.

Terecht merkt Mr Wittemans op dat de uitdrukking « een verbintenis aangaan » best zou kunnen vervangen worden door het woord « contracteeren » en zulks in verband met art. 1370 en volg. B.W. (id. blz. 84).

Beheer van het huishouden.

De bekwaamheid van de gehuwde vrouw verbintenen aan te gaan in het belang van het huishouden werd nooit betwist.

Om deze bekwaamheid een juridische gestalte of vorm te geven werden verschillende stelsels of fictiën uitgedacht.

De theorie van het huiselijk mandaat kent vel aanhangers, hoe onvast ze ook voorkome en hoe onmachtig ze ook weze om de gevolgen eener gebeurlijke intrekking te regelen, hoofdzakelijk ten opzichte van derde personen.

Wellicht ware het best aan de gehuwde vrouw een eigen bekwaamheid te verleenen om het huishouden te kunnen beheeren, en zulks niet in een vermeende doch juridisch-technisch noodzakelijke opdracht van den man.

Art. 218. B.W..

Wanneer de man weigert zijn vrouw te machtigen om in rechten te verschijnen, kan zij door den rechter daartoe gemachtigd worden.

Geen wijziging werd aan het bestaande stelsel gebracht. De procedure voorzien in art. 861 en 862 W.B.R. is hier toepasselijk.

Uitzonderingen werden voorzien door art. 3bis der wet op de bevoegdheid, in zake procedure in de vrederechten, en de wet op de werkrechtshraden.

Art. 219 B.W..

Wanneer de man weigert zijn vrouw te machtigen om een acte aan te gaan, kan de vrouw haar man rechtstreeks laten dagvaarden voor de rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement van de gemeenschappelijke woonplaats, die, nadat de man gehoord of behoorlijk ter raadkamer opgeroepen werd, de machtiging kan verleen of weigeren.

Geen verandering werd door de wet van 20 Juli 1932 ingevoerd op dit punt.

Art. 220 B.W..

De vrouw die een beroep, een nijverheids- of een handelsbedrijf uitoefent, kan zich zonder de machtiging van haar man, verbinden voor alles wat haar beroep, haar bedrijf of haar handel betreft, in welk geval zij ook haar man verbindt zoo er tusschen hen gemeenschap bestaat.

Zij wordt niet geacht openbare koopvrouw te zijn, als zij er zich bij bepaalt de waren die tot den koophandel van haar man behooren, in het klein te verkoopen, zij wordt het alleen als zij een afzonderlijken handel drijft.

De opsomming der bedrijvigheid vervangt in de wet van 20 Juli 1932 de woorden « openbare koopvrouw » van het B.W..

Art. 221.

Welke ook de huwelijksvoorwaarden zijn, kan de man, staande het huwelijk, aan de vrouw algemeene machtiging geven om de bij artikelen 215 en 217 voorziene handelingen te verrichten.

De man is steeds bevoegd om de machtiging in te trekken, behoudens het recht, voor de vrouw, om de vernietiging van een willekeurige intrekking te vragen.

De machtiging kan slechts verleend of ingetrokken worden bij een ter griffie van de rechtbank van eersten aanleg afgelegde verklaring.

Beginnelsen.

De bepaling van art. 221 B.W. is gansch nieuw. Het Burgerlijk Wetboek verklaarde deze algemeene machtiging niet geldig dan met betrekking tot het beheer der goederen van de vrouw.

Draagkracht.

De algemeene machtiging geeft aan de gehuwde vrouw haar geheele burgerlijke bekwaamheid weder. (cfr. De Page blz. 659).

Ze is echter niet noodzakelijkerwijze onbeperkt. De machtiging mag wel omschreven handelingen omvatten en een termijn bepalen.

Vorm.

De verklaring ter griffie werd in het belang van derden bepaald.

Bij verandering van woonst in een ander arrondissement moet de overschrijving hernieuwd worden. (Sen. 1926-27. Dec. nr. 101, blz. 19).

Huwelijkscontract.

De algemeene machtiging van art. 221 B.W. kan niet bepaald worden in het huwelijkscontract.

Inderdaad de wet zegt uitdrukkelijk « staande het huwelijk ». Bovendien is een bijzondere vorm voorzien, namelijk de verklaring ter griffie. Naar onze meening mag het huwelijkscontract nog steeds bedingen dat aan de vrouw het vrij beheer over haar eigen goederen zal toegekend zijn. Deze bepaling is niet in strijd met de echtelijke macht. (cfr. Ciselet blz. 86).

Intrekking.

De man mag steeds de algemeene machtiging intrekken. Hij mag echter nooit verplicht worden de machtiging te verleen. Doch eenmaal deze laatste verleend, mag ze niet meer willekeurig ingetrokken worden.

Hoewel in uitzonderlijke gevallen het wenschelijk zijn zou aan de gehuwde vrouw het recht te geven een algemeene machtiging op te eischen, desnoods voor de rechtbank, toch blijkt het wel dat, omwille van de eenheid in de leiding van het gezinsleven, de vrijwillige machtiging vanwege den man moet gehandhaafd blijven.

De wet wil echter de vrouw beschermen tegen een willekeurige intrekking, d.w.z. wanneer deze niet gewettigd is door het belang van het huishouden, of de intrekking op zich zelf als willekeurig, dus zonder reden, voorkomt.

Alleen de burgerlijke rechtbank kan van deze be-
twisting kennis nemen.

De intrekking en de vermelding die er op volgt
mogen echter niet geweerd worden en zijn geldig
zolang de rechtbank er niet anders over beslist.

Art. 222 B.W..

*De machtiging van den man is niet noodig en de
vrouw heeft zich door den rechter geen machtiging te
laten verleen om in rechten te verschijnen of om
verbintenissen aan te gaan :*

1° Indien de man afwezig is, onmondig verklaard,
of in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven;

2° Wanneer de man tot een crimineele straf ver-
oordeeld is geworden, zelfs als die straf bij weder-
spannigheid aan de wet uitgesproken werd, gedurende
den strafftijd.

Practisch ware een voorloopige en algemeene mach-
tiging van den rechter, gemakkelijker.

De uitdrukking « onmondig verklaard » beteekent de
ontzetting van art. 489 B.W..

Art. 224g B.W..

*Is de man minderjarig, dan heeft de vrouw de mach-
tiging van den rechter noodig, hetzij om in rechten te
verschijnen, hetzij om verbintenissen aan te gaan.*

Beginsel.

Daar de minderjarige man ontvoegd wordt door het
huwelijk, geldt de rechterlijke machtiging enkel voor
de daden waartoe de ontvoogde minderjarige de be-
kwaamheid niet bezit (cfr. art. 482 en volg. B. W.).

Opmerking.

Zooals Mr Wittemans het opmerkt is de rangschik-
king van art. 224g na art. 222 meer in overeenstem-
ming met de logische volgorde (blz. 91).

Art. 225 B.W..

*De nietigheid, gegrond op het ontbreken der mach-
tiging, kan alleen door de vrouw, den man of hun
erfgenamen worden ingeroepen.*

Art. 226 B.W..

*De vrouw kan zonder machtiging van haren man bij
uitersten wil beschikken.*

Opmerking.

Zoowel art. 224g als art. 225 en 226 B.W. zijn
dezelfde gebleven, zoodat geen bijzonder commentaar
vereischt is.

HOOFDSTUK V.

ARBEID DER GEHUWDE VROUW.

Art. 223a B.W..

*De vrouw kan, mits de uitdrukkelijke machtiging van
den man, een beroep, een nijverheid- of een handels-
bedrijf uitoefenen.*

Is de man afwezig, of uit zijn rechten ontzet, of kan

*hij onmogelijk zijn wil te kennen geven, dan behoeft de
vrouw geen machtiging te bekomen.*

Art. 223b B.W..

*Wanneer de man de machtiging weigert of intrekt,
kan de vrouw zich wenden tot de rechtbank van eer-
sten aanleg der laatste echtelijke woonplaats, die uit-
spraak doet overeenkomstig artikel 219.*

*De door de vrouw gemaakte schulden, blijven uit-
sluitend te haren laste, wanneer zij enkel door den
rechter gemachtigd werd om een handels-, een nijver-
heidsbedrijf of een beroep uit te oefenen.*

Art. 223c B.W..

*De uitdrukkelijke machtiging of intrekking er van
geschieden bij een verklaring ter griffie van de recht-
bank van eersten aanleg van de woonplaats der echt-
genooten.*

*In geval van machtiging tot het drijven van handel,
of van intrekking dezer machtiging, is de griffie van
de burgerlijke rechtbank gehouden in de arrondissem-
ten waar een rechtbank van koophandel bestaat, aan
de griffie van laatstbedoelde rechtbank, een afschrift
daarvan te doen toekomen, onder de voorwaarden en
op de straffen bij art. 9 van de wet van 15 December
1872 voorzien.*

Art. 223d B.W..

*De bepaling van het tweede lid van art. 29 der wet
van 10 Maart 1900 op de arbeidsovereenkomst blijft
van toepassing op de gehuwde arbeidster en op de als
bediende in dienst genomen vrouw, overeenkomstig
art. 25 van de wet van 7 Augustus 1932 betreffende
de arbeidsovereenkomst voor bedienden.*

Beginselen.

De wet van 20 Juli 1932 heeft enerzijds de toestand
der gehuwde vrouw ongunstiger gemaakt door het
instellen der vereischte van een uitdrukkelijke mach-
tiging, en anderzijds, immer het recht voorbehouden
om zich tot de rechtbank te wenden in geval van
weigering of intrekking der machtiging.

Vorm der machtiging.

De uitdrukkelijke machtiging wordt verleend zooals
bepaald in art. 221 B.W..

Arbeidsovereenkomst en bediendencontract.

Wellicht ware het beter geweest om een onduide-
lijkheid te vermijden, de woorden « het tweede lid van
art. 29 » te laten wegvallen in art. 223d B.W..

Het blijkt nochtans de stellige bedoeling te zijn
geweest van den wetgever geen uitdrukkelijke mach-
tiging te vragen voor arbeidsters en bedienden.

Trouwens de verschillende bewoordingen der aange-
haalde wetteksten en de verwijzing die er in besloten
ligt maken deze oplossing in overeenstemming met den
geest der wet.

Vrouw-handelaarster.

De bijzondere rechtspleging heeft tot dusverre geen
aanleiding gegeven tot moeilijkheden.

Opmerking.

Het ware gewenscht, volgens velen, zich te vergeen met een stilzwijgende machtiging, daar de gebruiken sterker zijn dan de wet en ongetwijfeld deze wetsbeschikking moeilijkheden zal veroorzaken.

De lege ferenda.

Uit art. 223d B. W. de woorden: «het tweede lid van art. 29 B. W.» te laten wegvallen.

HOOFDSTUK VI.**DE VOORBEHOUDEN GOEDEREN.****Art. 224a. B.W.**

Met nietigheid van elke strijdige in de huwelijksovereenkomst opgenomen bepaling, maken de opbrengsten van den arbeid der vrouw, die een van het beroep van haar man onderscheiden beroep uitoefent, alsmede het daarvan komende spaargeld, te haren behoefte voorbehouden goederen uit. Zijn daaronder begrepen, de zaken voor het persoonlijk gebruik van de vrouw bestemd, namelijk de kledingstukken, juweelen en het arbeidsgereedschap, alsook al de vergoedingen en schadeloosstellingen die haar toekomen uit hoofde van een ongeval en die beroepsinkomsten vervangen waarop zij gerechtigd was te rekenen.

Bovenstaande bepalingen zijn niet van toepassing op de winst van een handel dien de vrouw drijft met behulp van de door haar man te harer beschikking gestelde goederen.

Art. 224b. B.W.

Alleen de vrouw heeft het beheer over en het genot van de haar voorbehouden goederen; zij mag die alleen gebruiken voor verkrijgingen van roerende en onroerende goederen; zij mag, zonder toestemming van haar man, de aldus verkregen goederen verhuren, verpanden, onder een bezwarenden titel vervreemden, en daarover kosteloos beschikken in het belang van het huishouden of voor de instelling der gemeenschappelijke kinderen.

Beginselen.

De Wet van 20 Juli 1932 heeft de opbrengsten van den arbeid der gehuwde vrouw willen beschermen en tevens verhelpen aan het euvel en de nadeelige gevolgen van de huwelijksgemeenschap wanneer de man te kort komt aan zijn verplichting van beheer der goederen van de gemeenschap.

Karakter der instelling.

Art. 224a is van openbare orde. Dit wordt niet betwist en men moet er dan ook niet langer over uitweiden.

De gehuwde vrouw kan niet geldig verzaken aan de instelling der voorbehouden goederen noch het beheer van deze laatste toevertrouwen aan den man. Dit neemt niet weg dat een bepaald en beperkt beheer vanzelfsprekend geldig is.

Gevolgtrekkingen.

De wet is toepasselijk op alle gehuwde vrouwen die

een beroep uitoefenen onderscheiden van dat uitgeoefend door den man.

Toepassingsgebied.

Uit de algemeenheid der bewoordingen moet men afleiden dat geen onderscheid werd gemaakt tusschen de verschillende beroepen.

Samenstelling der voorbehouden goederen.

Wanneer de wetgever spreekt van opbrengsten van den arbeid der vrouw bedoelt hij hierdoor alle verdiensten in den breedsten zin van het woord.

Het is nochtans vereischt dat het geen opbrengsten zouden zijn van gemeenschappelijke arbeid (cfr. Taymans. Rev. Prat. Not. I, 5).

De bepaling dat de wet niet toepasselijk is op de winst van een handel dien de vrouw drijft met behulp van de door haar man ter beschikking gestelde goederen komt als hinderlijk en onnuttig voor (cfr. Hauchamps en Gevers-Ann. Not. Nov. 1932, blz. 459 en volgende). Deze bepaling heeft trouwens heel wat betwistingen uitgelokt.

De kledingstukken en het arbeidsgereedschap worden uitdrukkelijk als voorbehouden goederen aanzien. Hetzelfde geldt voor de juweelen.

Wat betreft de schadeloosstellingen en vergoedingen werd tijdens de bespreking der wet verklaard dat er geen onderscheid moest gemaakt worden tusschen een arbeidsongeval en een ongeval dat het uitoefenen van den arbeid verhindert.

Practisch vallen alle schadevergoedingen toekomend aan gehuwde vrouwen onder toepassing van het stelsel der voorbehouden goederen.

De pensioenen en spaarpenningen vallen evenzeer onder toepassing der wet.

Rechten der vrouw.

De beperking dat de uitgaven moeten gedaan worden in het belang van het huishouden geldt niet alleen de verhandelingen ten kosteloozen titel maar ook alle verhandelingen ten bezwarenden titel. (Hauchamps nr. 158).

Voor deze laatste verhandelingen is de toestand van derde personen soms gevaarlijk. Wellicht ware het beter de beperking waarvan gewag slechts te behouden voor wat de vervreemdingen betreft ten kosteloozen titel. (cfr. Taymans, blz. 28, Reyntjens nr. 56).

Het beheer der voorbehouden goederen brengt het beschikkingsrecht mede.

Het is niet betwist dat de inkomsten van den arbeid der gehuwde vrouw als kapitaal mogen belegd worden. Ze mag bijgevolg aandelen van een kapitaalvennootschap aanschaffen. De wetgever heeft het vormen van vennootschappen tusschen echtelieden niet willen regelen omwille van de ingrijpende hervormingen door zulk stelsel geveerd.

Het recht van beheer brengt het recht van afvaardiging mede, ook de man kan als beheerder of waarnemer van belangen niet geweerd worden.

Natuurlijk mag zulk beheer aan den echtgenoot toegestaan niet onherroepelijk zijn.

Art. 224c. B.W.

In geval van misbruik, vanwege de vrouw, van de haar in het belang van het huishouden toegekende

macht, onder meer in geval van verkwisting, onvoorzichtigheid of wanbeheer, kan de man de intrekking van die macht laten uitspreken door de burgerlijke rechtbank van de laatste woonplaats der echtgenooten, in raadkamer rechtdoende, ten overstaan van de vrouw of deze behoorlijk opgeroepen zijnde, en na het openbaar ministerie te hebben gehoord.

Het vonnis, waarbij de intrekking der macht wordt uitgesproken, is, niettegenstaande verzet of beroep en zonder borgtocht, bij voorbaat uitvoerbaar. Zelfs wanneer het definitief is geworden, kan het op aanzoek van den man, zijn kracht verliezen.

Het vonnis wordt, op aanzoek van den heer Procureur des Konings, of van den man, binnen een maand na zijn datum, bij uittreksel overgemaakt aan de griffie van de burgerlijke rechtbank, om aldaar te worden overgeschreven in een daartoe gehouden register. Bovendien moet de bij art. 501 van het burgerlijk wetboek voorziene openbaarheid aan het vonnis gegeven worden. Is een der echtgenooten koopman, dan moet het vonnis eveneens overgeschreven worden in het bij art. 12 der wet van 15 December 1872 voorziene register, en, in de arrondissementen waar een Rechtbank van Koophandel bestaat, in de gehoorzaal van de rechtbank worden aangeplakt.

In spoedeisende gevallen kan de voorzitter van de rechtbank den man er toe machtigen zich te verzetten tegen de akten die de vrouw zich voorneemt met derden aan te gaan.

Beginnelsen.

De macht der vrouw is slechts voorwaardelijk. In geval van misbruik kan de intrekking uitgesproken worden.

Als misbruik noemt de wet de verkwisting, onvoorzichtigheid of wanbeheer.

Deze opsomming is slechts exemplatief.

Zoowel de toekenning als de intrekking der macht moet geschieden in het belang van het huishouden. De verslaggever zegde uitdrukkelijk: « c'est l'intérêt du ménage qui dicte la réforme ; c'est le même intérêt qui en limite les effets ». (Sen. 1926, Doc. nr. 101, blz. 29).

De wet voorziet niet de gedeeltelijke intrekking der toegekende macht.

Het ware gewenscht, zooals de Fransche wet het doet, de geheele of gedeeltelijke intrekking te voorzien.

Naar onze meening mag de gedeeltelijke intrekking uitgesproken worden vermits de man zijn vraag daartoe beperken mag en zulks overeenstemt met de werkelijke doeleinden der wet. Aldus zou de bevoegdheid te vervreemden kunnen ontnomen worden, met behoud der bekwaamheid om te beheeren. (cfr. Ciselet, blz. 139).

Gevolgen der intrekking.

Door de intrekking verliest de vrouw haar bijzondere bekwaamheid en herneemt de man zijn machten ingevolge de beginselen van het huwelijksgoederenrecht.

In geval van gemeenschap vallen de aangeworven goederen terug in de gemeenschap zonder dat de gestelde daden hun kracht verliezen.

De intrekking op grond van art. 224c. B. W. brengt niet de intrekking mede van de machtiging een beroep uit te oefenen. Deze twee zaken zijn verschillend en niet noodzakelijkerwijze samengebonden.

Men heeft terecht doen opmerken dat de man gegronde kritiek kan uitoefenen op een bepaald beheer

vanwege zijn vrouw, zonder daarom de uitoefening van haar beroep te willen verhinderen. (Hauchamps n. 174-Ciselet blz. 142).

In sommige grensgevallen kan het onderscheid nochtans zeer lastig zijn en de vermenging der bevoegdheden van zulken aard dat een zeer voorzichtige beoordeeling van deze gevallen zich opdringt, bijzonder in verband met de bekwaamheid die de gehuwde vrouw alsdan behoudt verbintenissen aan te gaan betrekking hebbend op haar beroep.

Vernietiging der intrekking.

Op aanzoek van den man kan het vonnis van intrekking vernietigd worden.

Uit de bewoordingen van den wettekst spruit voort dat hij alleen deze vernietiging mag aanvragen.

Niet geheel zonder reden wordt er beweerd dat het gewenscht ware hetzelfde recht aan de vrouw toe te kennen, en aldus eenvoudig den tekst te laten bepalen dat het vonnis kan ingetrokken worden.

Men mag echter niet uit het oog verliezen dat de rechten der vrouw reeds gevrijwaard werden daar ze zich kan verdedigen tegen de vraag tot intrekking.

Procedure.

Alleen de burgerlijke rechtbank van de laatste woonplaats der echtelingen is bevoegd en zetelt in raadkamer.

De wet voorziet uitdrukkelijk dat het vonnis bij voorraad uitvoerbaar is.

Bekendmaking.

Binnen de maand der uitspraak wordt het vonnis bij uittreksel overgemaakt aan de griffie. Hier dient aangestipt dat het register voorzien door art. 12 der wet van 15 December 1872 niet meer gehouden wordt sinds de oprichting van het handelsregister. De wet van 20 Juli 1932 dient daarom in overeenstemming gebracht met de wet van 13 April 1929 waarbij het handelsregister werd ingesteld.

Geen sanctie wordt voorzien zoodat een niet-overgeschreven vonnis niet van rechtswege nietig is.

Verzet.

In spoedeisende gevallen mag de man, mits machtiging van den voorzitter der rechtbank verzet doen tegen de akten die de vrouw zich voorneemt met derden aan te gaan.

De procedure is deze van art. 214j. B.W. (Ann. Parlm. Senaat, 28 Febr. 1927). Hieruit volgt dat geen verhaal mogelijk is tegen de beslissing van den Voorzitter der rechtbank. Uitdrukkelijk werd tijdens de behandeling der wet voorzien dat voor deze betwisting de procedure van kortgeding werd vermeden.

Art. 224d. B.W.

De voorbehouden goederen van de vrouw kunnen door haar schuldeischers in beslag genomen worden. Zij kunnen ook in beslag genomen worden indien de echtgenooten zich gezamenlijk of afzonderlijk hebben verbonden in het belang van het gezin.

Het bewijs dat de schuld in het belang van het gezin werd aangegaan moet door de schuldeischers geleverd worden.

Beginnelsen.

De bepaling van art. 224d. B.W. heeft den toestand der schuldeischers van de gehuwde vrouw merkkelijk verbeterd.

Niettemin blijft art. 1410 B. W. bestaan en moet deze bepaling in verband gebracht worden met de wet van 20 Juli 1932.

Wanneer de uitgaven door de vrouw werden gedaan in het belang van het huishouden is zoowel art. 224d. als art. 1402 en 1420 B.W. toepasselijk.

Wanneer de vrouw zich niet verbindt in het belang van het huishouden vormen haar voorbehouden goederen het uitsluitend pand der schuldeischers.

De verschillende verhoudingen in dewelke de gehuwde vrouw zich kan bevinden worden geregeld door de bijzondere bepalingen der wet van 20 Juli 1932 en de bestaande wetgeving van het Burgerlijk Wetboek.

Bewijs.

Het bewijs dat de schuld in het belang van het gezin werd aangegaan moet door de schuldeischers geleverd worden.

Deze bepaling van het tweede alinea van art. 224d legt den bewijslast op de schuldeischers. Deze bepaling geldt alleen de schuldeischers van den man. De wet bepaalt de modaliteiten van bewijslevering niet.

Art. 224e. B.W.

De vrouw mag aan de schuldeischers, waarmede zij zonder bedrog een overeenkomst sloot, door middel eener akte van bekendmaking of door elk ander middel, bewijzen dat zij een beroep uitoefent dat onderscheiden is van het beroep van haar man.

Van de herkomst en den omvang der voorbehouden goederen kan de vrouw zoowel tegenover haar man als tegenover derden, doen blijken door alle wettelijke middelen, behalve door dat der algemeene bekendheid.

Geldt het onroerende goederen of rechten op onroerende goederen, dan is het bewijs slechts ontvankelijk indien de acte van aankoop door de vrouw de verklaring bevat, dat de aankoop door haar gedaan werd met behulp van voorbehouden goederen en om deze te vervangen.

Onderscheiden beroep.

De vrouw mag zelf door een acte van bekendheid bewijzen dat zij een beroep uitoefent onderscheiden van dat uitgeoefend door haar man.

Ongetwijfeld mogen de bestaande bewijsmiddelen aangewend worden, onder meer de inschrijving in het handelsregister.

Herkomst der voorbehouden goederen.

Tegenover derden heeft het bewijs van herkomst en omvang der voorbehouden goederen groot belang.

Of dit bewijs moet geëischt worden door derden wordt door de wet niet gezegd.

Eenerzijds wordt in overeenstemming met de Fran-

sche wet van 1907 aangenomen dat het bewijs van een onderscheiden beroep het bewijs van de herkomst der voorbehouden goederen medebrengt.

Anderzijds werd er beweerd dat de vrouw dit dubbel bewijs moet leveren.

Zeër uitvoerig werden deze twee standpunten door verschillende auteurs onderzocht (cfr. Wittemans, blz. 147 - Ciselet, blz. 156 - Planiol. III. nr. 1045 en IX. nr. 1352 - Gevers en Hauchamps nr. 185 tot 191 - Taeymans, blz. 35 - Reyntjens nr. 61 bis).

We meenen dat alleen de strenge verklaring overeenstemt met de bepaling der wet. Het is, trouwens, niet betwist dat de Wet van 20 Juli 1932 het stelsel der Fransche wet niet heeft ingevolg.

Het schijnt onnuttig al de argumenten pro en contra te ontwikkelen of weer te geven daar uit de verhandelingen voor de wetgevende kamers en de tekst zelf van de wet de wil van de wetgever duidelijk kenbaar werd gemaakt.

Art. 224f. B.W.

1° Bij de ontbinding van de gemeenschap of gemeenschap van aanwinsten worden de voorbehouden goederen onder de te verdeelen baten begrepen, tenzij zij tevens eigen goederen uitmaken.

De schulden betreffende de voorbehouden goederen worden zooals deze behandeld.

Indien nochtans de man of zijne erfgenamen een getrouwe en juiste boedelbeschrijving opmaken, dan staan zij slechts in voor die schulden tot beloop van de waarde der voorbehouden goederen, die zij erven.

De vrouw die van de gemeenschap afziet, herneemt de voorbehouden goederen vrij en onbelast van alle andere schulden dan die, waarvoor zij vroeger tot pand strekten.

Haar afstammelingen kunnen van dat recht gebruik maken.

2° Onder al de stelsels die noch gemeenschap, noch gemeenschap van aanwinsten bedragen, zijn de voorbehouden goederen het eigen bezit van de vrouw.

Indien de vrouw de gemeenschap aanneemt, houdt het systeem der voorbehouden goederen op te bestaan. Niets belet echter bijzondere voorwaarden van verdeling toe te passen.

Indien de vrouw verzaakt aan de gemeenschap, herneemt zij haar voorbehouden goederen vrij en onbelast. Alsdan is de vrouw alleen gehouden tot betaling der eige schulden en deze van haar man in het belang van het huishouden gedaan.

Vermits de wet spreekt van afstammelingen moet men er uit besluiten dat de andere erfgenamen dit recht niet hebben.

Art. 226bis B.W.

De artikelen 224a tot 224f van deze wet zijn van toepassing welke ook de datum van het huwelijk der echtgenooten zij. Nochtans worden de goederen, die verkregen werden vóór het van kracht worden dezer wet, niet als voorbehouden goederen beschouwd.

Deze beschikking levert geen moeilijkheden op.

Abonneert U op "Rechtskundig Weekblad"!

RECHTSPRAAK

212

HOF VAN VERBREKING

22 Februari 1938.

Voorzitter : M. Soenens.
O. M. : M. Sartini van den Kerckhove.

LIJFSDWANG. — AANSTELLING VAN DEURWAARDER.

Wanneer de strafrechter den lijfswang uitspreekt voor de invordering der gerechtskosten, is hij niet gerechtigd een deurwaarder aan te stellen om zijn beslissing uit te voeren.

Volgens de artikels 197 en 211 Wb. van Strafvordering is het nemen van dezen maatregel toevertrouwd aan het Openbaar Ministerie.

De aanstelling van een deurwaarder vormt een schending van de wet en deze bepaling geeft aanleiding tot verbreking door middel van weglating.

Van der Meersch t/ Van den Berghe.

Het Hof :

Gehoord Raadsheer Wouters in zijn verslag en op de conclusiën van den heer Sartini van den Kerckhove, advocaat-generaal;

A. Wat de openbare vordering aangaat :

Omtrent het middel ex officio : schending van artikels 147 en 211 van het Wetboek van Strafvordering :

Overwegende dat het vonnis der correctioneel Rechtbank te Gent, na den lijfswang te hebben uitgesproken voor de invordering der kosten — daar deze het bedrag van 300 fr. overschrijden — tot dewelke eischer jegens de openbare partij veroordeeld werd, een deurwaarder heeft aangesteld om het bevel te beteekenen dat de tenuitvoerlegging van dezen lijfswang voorafgaat;

Dat, wat dit punt betreft, bestreden arrest gezegd vonnis heeft bekrachtigd, en zich aldus deze beslissing heeft toegeëigend;

Overwegende, dat bestreden arrest, door deze aanstelling van deurwaarder, zich het ambt heeft aangematigd dat, door artikels 197 en 211 van het Wetboek van Strafvordering aan het Openbaar Ministerie wordt toevertrouwd, en dus deze wetsbepalingen, die van publieke orde zijn, heeft geschonden;

En overwegende, voor 't overige, dat de bestreden beslissing werd geveld op een rechtspleging in dewelke de substantieele of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd, en de uitgesproken veroordeelingen overeenkomstig de wet zijn;

B. Wat de burgerlijke vordering aangaat :

Overwegende dat de voorziening geen middel inroept en dat het Hof van verbreking er van ambtswege geen opwerpt voor wat de burgerlijke belangen aangaat;

Om deze redenen :

Verbreekt, bij middel van weglating, bestreden arrest, voor zooveel het de aanstelling van deurwaarder Marijns heeft bekrachtigd om het bevel te beteekenen dat de tenuitvoerlegging van den lijfswang voorafgaat, welke werd uitgesproken voor de invordering der kosten jegens de openbare partij;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Gent en dat melding er van zal gemaakt worden in den rand van het gedeeltelijk vernietigd vonnis; verwerpt de voorziening voor 't overige en verwijst eischer in de $\frac{3}{4}$ der kosten en de verwerende partij in $\frac{1}{4}$.

213

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 10 Januari 1938.

Voorzitter : M. Moreels.

Pleiters : Mters Van den Brande en Houben.

VERKEER. — PRIORITEIT. — MEERDERE RIJWEGEN. — INTERPRETATIE.

Opdat eene straat tegenover een andere straat aan een kruispunt de prioriteit zou kunnen genieten voortkomende uit het feit dat zij meerdere rijwegen zou bezitten volstaat het niet dat aan het kruispunt zelf in deze eerste straat een vluchtheuvel zou zijn opgericht. Opdat een straat werkelijk meerdere rijwegen zou hebben in den zin door de wet vereischt is het noodzakelijk dat de rijwegen gescheiden zouden zijn door een voortlopend verhoogd gedeelte van een zekere lengte.

Zimmerman t/ Van der Haegen en Boost.

Aangezien aanlegger zich beroept op het feit dat op en voor het bedoeld kruispunt zoowel de Solvijsstraat als de Dierckxenstraat door vluchtheuvels gesplitst zijn en zich breed ontplooiën in twee rijbanen elk ruim 8 meter breedte, welke te zamen meer dan de dubbele breedte van de Boudewijnstraat hebben en diensgevolge de twee eerstgenoemde straten ten opzichte van de Boudewijnstraat als hoofdwegen dienen aanzien te worden, naar luid van artikel 52/3° van de Wegcode,

Aangezien verweerder Van der Haegen die met zijn auto uit de richting der Paleisstraat door de Boudewijnstraat kwam gereden daarentegen beweert dat hij de prioriteit van rechts had tegenover aanlegger die uit de Solvijsstraat per moto kwam en in de richting der Dierckxenstraat reed, en dat er van de door aanlegger ingeroepen prioriteit geen sprake kan zijn, gezien de uiterlijke configuratie der Solvijs- en Dierckxenstraten.

Aangezien inderdaad noch het feit dat de Solvijsstraat en Dierckxenstraat op eene zekere lengte

bij het naderen hunner verbinding, zich breed ontplooiën, noch het feit dat zij gesplitst zijn door vluchtheuvels voldoende elementen daarstellen om er mogen uit te besluiten dat zij noodzakelijkerwijze de hoedanigheid van openbaren weg met meer dan een rijweg verkrijgen.

Dat er in feite dient opgemerkt dat bij bedoeld kruispunt deze trapsgewijze verbredening enkel toevallig en kortstondig is; zegge vanaf ongeveer 25 meter voor het kruispunt tot ongeveer 16 meter na het kruispunt (richting Solvijsstraat en Dierckxenstraat), en dat de vluchtheuvels min of meer in vorm van driehoek maar enkel meten het eerste twaalf meter lengte, het andere zes meter, derwijze dat elk aandachtig weggebruiker komende uit de richting waaruit de aanlegger kwam, ware hij zelfs met de stad onbekend, zich onmiddellijk en onvermijdelijk rekenschap moet geven, vooraleer het kruispunt op te rijden, dat de verbredening wegskwestie maar toevallig en monumenteel is, dat namelijk de vluchtheuvels niet doorlopend zijn en geen voortdurend «terre-plein» of wandelweg uitmaken, en dat ongeveer 40 meters verder, dan het punt waar de verbredening begint, de straat weer haar normale breedte herneemt.

Dat aanlegger juist vooraleer het kruispunt op te rijden, beter geplaatst was dan verweerder om zich van deze bijzonderheden rekenschap te geven en dus te meer voorzichtig moest zijn.

Dat anderzijds verweerder, die met de stad bekend is, en namelijk met het kruispunt weeskwestie met alle recht kon denken dat aanlegger rekening ging houden van deze zichtbare bijzonderheden om den verkeersvoorrang van rechts te eerbiedigen;

dat er verders geen rekening dient gehouden te worden van de verwittigingsplaats met langs weerskanten het opschrift «voerders, vertragen a.u.b.», daar deze eigenlijk geen belang in zake vertoont en overigens daar niet geplaatst werd overeenkomstig enkel door de Bell Telephone Company voor de stigt reglementaire of officieele voorschriften, maar bescherming van haar personeel.

Dat het dus terecht is dat verweerder beroep maakt op de door hem aangehaalde rechtspraak welke hier een juiste toepassing vindt en dewelke :

La présence d'îlots-refuges pour piétons dans l'axe d'une artère n'est pas suffisante pour conférer à celle-ci le caractère de voie à chaussées multiples (Corr. Rechtb. Brussel 15-6-1932, R. Ass. et Respons. 1933 - bl. 1326), dat insgelijks nog kan ingeroepen worden de meening van Golstein en Van Roye: «Il s'agit évidemment de chaussées séparées par un terre plein continu», Nouvelles, Code de la route p. 323 n° 1947 tot 1949).

Dat in principie, indien het waar is dat heel het stelsel van de wegcode gesteund is op de uiterlijke kenteekenen dan nog moeten deze kenteekenen zeker zijn zegge onbetwifelbaar en om zoo te zeggen in 't oog springend zonder redetwist mogelijk hetgeen zeker het geval niet is in zake;

Geheel anders is het geval gevonnist door de rechtspraak door aanlegger ingeroepen (Politie-rechtbank Luik 6 Mei 1932) daar het uiterlijke ken-

teken daar in bedoeld namelijk de aanwezigheid van een spoorweg een onbetwifelbaar kenteeken daarstelt;

Aangezien in die omstandigheden, aanlegger niet alleen een onvoorzichtigheid en een stoutmoedig manoeuvre gedaan heeft (zie verklaring van getuige Jacquet, in de strafrechterlijke bundel), maar nog een kenmerkende fout op inbreuk op de wegcode waarvan hij alleen de gevolgen moet dragen;

Aangezien voor wat betreft de schade aan tweede verweerder Boost veroorzaakt; dat er dient rekening gehouden te worden van het feit dat eerste verweerder Van der Haegen voor rekening reed van zijn werkgever Boost, uitbater voor radiotaks en dat de auto in kwestie, tot een voortdurend handelsgebruik moest dienen, zoodat eene vergoeding van 75 fr. per dag, voor onbruikbaarheid van zulk voertuig niet als overdreven voorkomt.

Dat voor het overige de schade van tweede verweerder niet betwist wordt, en dat dienvolgens het bedrag van den tegeneisch in zijn geheel aan tweede verweerder dient toegekend.

Om deze redenen

De Rechtbank

rechtdoende bij tegenspraak,

verleent akte aan aanlegger dat hij het geding schat op meer dan 12.500 frank tegenover elk der verweerders.

Zegt voor recht dat de botsing in kwestie uitsluitend te wijten is aan de schuld van aanlegger.

En rechtdoende op den tegeneisch van tweede verweerder,

Veroordeelt aanlegger om aan verweerder Boost te betalen, de som van 561,95 fr. met de rechterlijke intresten en onkosten.

214

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

Zetelend in Handelszaken.

10 November 1937.

Voorzitter : M. Bijvoet.

Rechters : MM. Kellens en Van Hamont.

Pleiters : Mrs Van Bockrijk en Geraets.

BEVOEGHEID DER BURGERLIJKE RECHTBANK.
— ZETELEND ALS KOOPHANDELSRECHTBANK
IS HARE BEVOEGDHEID, RATIONE MATERIÆ,
ONBEPERKT. — DAGVAARDING NIETIG.

De aankoop van materiaal door een handelaar ter verfraaiing van zijn onroerend goed, is van burgerlijken aard.

Daar waar de burgerlijke rechtbank dienst doet als handelsrechtbank is hare bevoegdheid, ratione materiæ, onbeperkt. Zetelende als handelsrechtbank, mag zij zich niet onbevoegd verklaren, doch de dagvaarding, zonder stelling van pleitbezorger, is nietig.

Werkhuizen Gielen Gebr. t/ Baeten.

Overwegende dat verweerder door geregistreerd exploit in dagtekening van 17 April 1937 in betaling eener som van 2490,90 frank., wegens gele-

verde waar, overdrachtaks geheven, gedaagd is geworden voor de rechtbank van dezen zetel, dienstdoende als handelsrechtbank;

Overwegende dat aanlegster niet ontkent dat de geleverde ceramieksteen en vloertegels uitsluitend bestemd waren om den winkel van verweerders woning een meer aantrekkelijk uitzicht te geven;

Overwegende dat volgens de algemeene rechtsbeginselen de verplichtingen door handelaars aangegaan betreffende hun onroerend goed geen handelskarakter dragen en dat het vermoeden eene handelsdaad te stellen vervat in art. 2 der wet van 15 December 1872 wegvalt, wanneer deze daad door een handelaar gesteld wordt opzichtens een onroerend goed zelfs dan wanneer dit goed voor handelsdoeleinden gebruikt wordt (Rép. prat. drt. belge V° Compétence n° 328 en 330).

Overwegende dat in het arrondissement Hasselt de Rechtbank van eersten aanleg dienst doet als handelsrechtbank en dientengevolge gehouden is uitspraak te doen zoo voor burgerlijke als voor handelsgeschillen (Cass. 23 Jan. 1930 Pas. 1930-1-74);

Overwegende dat de Rechtbank bijgevolg bevoegd is om uitspraak te doen ook in het voorhanden geschil dat van burgerlijken aard is, doch dat de dagvaarding, bij gebreke van naleving der pleegvormen vereischt in geschillen van burgerlijken aard ongeldig dient verklaard te worden (Luik, 14 November 1936, Pas. 1937-II-102);

Om deze beweegredenen:

De Rechtbank zegt voor recht dat de eisch van burgerlijken aard is, verklaart de dagvaarding nietig, veroordeelt aanlegster tot de kosten.

20^e RECHTSKUNDIG CONGRES

Op 23 en 24 APRIL a.s. heeft te LEUVEN, op het Gerechtshof, samen met de overige Vlaamsche Wetenschappelijke Congressen, ook het 20^e Rechtskundig Congres plaats.

Ziehier het werkprogramma voor deze twee dagen.

Zaterdag 23 April, 15 uur.

Zittingzaal van de Burgerlijke Rechtbank van het Gerechtshof.

Critische beschouwingen over en voorstel tot wijziging aan de wet van 20 Juli 1932 (Art. 212 en volgende B.W.) op de wederzijdsche rechten en plichten der echtgenooten.

Preadviseur : Mr R. VAN LENNEP, advocaat te Antwerpen.

Zondag 24 April, 10 uur.

Zittingzaal van de Burgerlijke Rechtbank van het Gerechtshof.

Bij de 100ste Verjaring van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek.

1) Prof. Mr J.H.P. BELLEFROID, Nijmegen.

Het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek van 1838 en Napoleons Code Civil.

2) Prof. Mr E. VAN DIEVOET, Leuven.

De wetenschap van het Burgerlijk Recht in Nederland en in België in de laatste eeuw.

3) Prof. Mr E.M. MEYERS, Leiden.

De Nederlandsche Jurisprudentie op het gebied van het Burgerlijk Recht, vergeleken met de Jurisprudentie in België en in Frankrijk.

De præadviesen van de te houden spreekbeurten verschijnen in het Rechtskundig Weekblad. Het Congres is enkel toegankelijk voor de leden van den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden.

Bijdrage 20 Fr. (10 Fr. voor stagisten) bij voorkeur te storten op postcheckrekening Nr 22.60.00 (Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden, Brussel).